

INSTITUTIONEN FÖR
KULTURVETENSKAPER

VAD KOSTAR EN DRÖM?

Den fria kulturens plats i den
entreprenörsurbanistiska strategin

Truckstop Alaska, Karlavagnsplatsen

Cornelia Sköld, Elin Fornell

Uppsats/Examensarbete:	Kandidatuppsats
Program/Kurs:	Kandidatprogrammet i Kultur/KP1125
Nivå:	Kandidatnivå
Termin/år:	Vårtermin/2020
Handledare:	Anders Westerström
Examinator:	Thomas Bossius

ABSTRACT

Titel: Vad kostar en dröm? Den fria kulturens plats i den entreprenörsurbanistiska strategin. Truckstop Alaska, Karlavagnsplatsen

Författare: Cornelia Sköld, Elin Fornell

Termin och år: Vårtermin 2020

Institution: Institutionen för Kulturvetenskaper

Handledare: Anders Westerström

Examinator: Thomas Bossius

Nyckelord: Göteborg, Karlavagnsplatsen, Truckstop Alaska, Entreprenörsurbanism, Postdemokrati, Postfordism, Sensescape, Imaginering, Diskursteori, Diskursanalys

The purpose of this thesis is to examine how urban development affects the free culture and cultural institutions in Gothenburg. Through our qualitative study, we choose a discourse analytic method where we analyse how local media outlets shape our ideas and outlook towards entrepreneurial urbanist strategies in urban development.

With a theoretical structure based on social constructionism and discourse theory, this thesis analyses what social consequences entrepreneurial urbanization strategy could have on the free culture and cultural organizations at Karlavagnsplatsen in Gothenburg. And in what ways Göteborgs-Posten, Göteborgs Stad and Serneke participate and construct discourses and ideas about urban development regarding Karlavagnsplatsen. Our thesis aims to point out the discursive practices and their part in the preservation and structure of our social world, not to solve it.

Key words: Gothenburg, Karlavagnsplatsen, Truckstop Alaska, Entrepreneurial urbanization, Post-Democracy, Post-Fordism, Sensescape, Imagineering, Discourse theory, Discourse analysis

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	5
1.1 INTRODUKTION	5
1.2 BAKGRUND	5
1.2.1 Från industristad till evenemangsstad	5
1.2.2 Visionen om Älvstaden	7
1.2.3 Truckstop Alaska	8
1.2.4 Göteborgs-Posten	9
1.3 SYFTE, FRÅGESTÄLLNINGAR OCH AVGRÄNSNINGAR	9
1.4 DISPOSITION	10
1.5 TIDIGARE FORSKNING	10
1.6 TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER	12
1.6.1. Socialkonstruktivism	12
1.6.2. Centrala begrepp	14
1.7 METODOLOGI OCH TILLVÄGAGÅNGSSÄTT	19
1.7.1 Allting rymms i ordet	19
1.7.2 Diskursanalys som teori	19
1.7.3 Diskursanalys som metod	23
1.7.4 Material	25
1.7.5 Urval	26
1.8 ETISKA HÄNSYNSTAGANDE	26
2. RESULTATREDOVISNING	29
2.1. UNDERSÖKNING	29
2.1.1 Identitetsdiskursen	30
2.1.2 Entreprenörsurbanismdiskursen	36
2.1.3 Postdemokratidiskursen	39
2.1.4 (O)trygghetsdiskursen	41
2.1.5 Kulturlivsdiskursen	42
2.1.6 Kulturmiljödiskursen	45
3. SLUTSATS	50
3.1 VIDARE FORSKNING	51
4. KÄLLOR, MATERIAL OCH LITTERATURLISTA	53
4.1 OTRYCKTA KÄLLOR	53
4.1.1 Webbsidor och e-böcker	53
4.1.2 Artiklar	54

4.1.3 Dokument	55
4.2 TRYCKTA KÄLLOR	55

1. INLEDNING

1.1 INTRODUKTION

Vanligtvis gillar vi inte att slänga oss med begrepp såsom drömmar. Men Ola Serneke hade just det. En dröm och en vision om att göra någonting som ingen vågat göra förut. Karlastaden är svaret på flera års hårt arbete (Serneke, 2020)

Står man på Ramberget och slänger ett ögonkast mot Lindholmen i Göteborg så är det oundvikligt för blicken att inte fastna vid lyftkranarna som ståtligt sträcker sig upp mot den grådisiga vårvinterhimmelen. Ett betongfundament reser sig upp ur jorden, där byggs något stort. Som kronan på stenskelettet finns en stor skylt med bokstäver belysta med tioalet strålkastare likt stjärnor i eftermiddagsskymningen. Men här står det inte Hollywood – här står det Serneke. På Karlavagnsplatsen växer Karlastaden och Karlatornet fram med mål att utformas på ett sätt som helar Göteborg, möter vattnet och stärker den regionala kärnan (Göteborgs Stad, 2017, s. 11).

På samma gata låg musik- och kulturföreningen Truckstop Alaska. En ideell kulturverksamhet vars strävan var att berika Göteborg med ett forum som främjar ett levande kulturliv bortom redan etablerade kultur- och evenemanglokaler. Truckstop Alaska öppnade sina dörrar år 2003 i Majorna men flyttade till Lindholmen år 2008 (Egefur, 2020). På nyårsafton den 31 december 2019 stängde de sin dörr en sista gång efter 16 års aktiv verksamhet (Truckstop Alaska, 2020).

I den här studien har vi valt att undersöka hur entreprenörsurbanistisk strategi påverkar den fria kulturen och kulturverksamheter i Göteborg. För att begränsa vår undersökning har vi valt att fokusera specifikt på kulturföreningen Truckstop Alaska på Karlavagnsplatsen, Lindholmen.

1.2 BAKGRUND

1.2.1 Från industristad till evenemangsstad

För att förstå hur Göteborg blivit den stad som den är idag bör vi backa några decennier, faktiskt närmare ett sekel. Industrialismens genombrott, 1890–1920, var på sätt och vis Göteborgs genombrott. I början av 1900-talet var det en blomstrande industristad med företag som SKF och Volvo i framkant och på uppgång. Med världsutställningen 1923 markerade Göteborg även sin plats som kulturstad på kartan. Världsutställningen lade en stor vikt vid att visa upp Göteborg som en industristad. Detta på grund av att den framhöll att Göteborg hade råd att investera i kultur då industrin främjade den ekonomiska framgången. Det är inte en slump att de kulturella institutionerna Stadsteatern, Konstmuseet och

Konserthuset byggdes upp runt Götaplatsen kring just den här tiden (Andersson, Fritz och Olsson, 1996, s. 16). Liseberg invigdes 1923 inför världsutställningen, ytterligare ett bevis på Göteborgs framgång och finessen att blanda teknik, nöje och estetik (NE, "Liseberg", 2020).

I mellankrigstiden var Göteborg en blandning mellan Stockholm som allsidig stad och de mer renodlade industristäderna Malmö och Norrköping. Göteborgs näringsliv, handel, infrastrukturbyggnationer och industrier växte under denna tid. Med hamnen som Sveriges främsta exporthamn stod Göteborg för en fjärdedel av den svenska exporten (Andersson et al., 1996, s. 81). Detta gav upphov till ökat antal förvärvsarbeten och en ny verkstadsindustristad med fokus på masskonsumtion började växa fram. Denna verkstadsindustri delades i sin tur in i två olika delar, en varvsdel och en verkstadsindustriell del. Varvsdelen hade SKF som största företag med omfattande utlandsexport. Den verkstadsindustriella delen hade Volvo som främsta företag, med fokus på konsumtion av gemene man (ibid, s. 81). SKF tillverkade kullager vid sin fabrik i Gamlestaden förvisso även till varven på Lindholmen. Hamn- och sjöfartsstäder som Göteborg är på grund av sin internationella handel, beroende av världsekonomin. Råder det en internationell lågkonjunktur drabbas dessa städer oftast hårt, men för Göteborg gick handeln bra under större delen av 1900-talet. De lågkonjunkturer som uppstod gick att hantera utan alltför stort avtryck på stadens ekonomi, till exempel depressionen på 30-talet. Lågkonjunkturen på 1970-talet, med oljekrisen som största faktor, blev däremot ett hårt slag mot Göteborg och ur den uppstod varvskrisen (ibid, s. 86).

Oljekrisen dateras till 1974 och Bertil Andersson, Mats Fritz och Kent Olsson pekar på att det i krisens begynnelse fortfarande fanns möjlighet att dra ner på varvskapaciteten och med det inte låta tiden utvisa krisens totala utplånande, med facit i hand hade det varit det bästa (ibid, ss. 310–314). Precis som ordet betonar så var det en kris för Göteborg vars varv under många år var världens största. Som Andersson med flera, belyser ”Det är sällan som en internationell aktivitet varit så till den grad bestämmande som oljekonsumtionens uppgång och fall för varvsindustrin i Göteborg och därmed också för staden Göteborg.” (ibid, s. 313). Uppskattningsvis var så många som 200 000 människor direkt eller indirekt beroende av varvet för sin sysselsättning (Varvshistoriska föreningen, 2020). Med den statistiken i åtanke blir det tydligt varför Göteborg föll så hårt.

Här möter fordismen slutet på sin era och som svar på den kommer postfordismen. Fordism är en organisationsprincip som mynnar ur industrialismen och är en princip som bygger på att industriella arbeten utförs via ett löpande band. Detta möjliggör en effektiviserad produktion genom att arbetet bryts ned i sina beståndsdelar (Engdahl och Larsson, 2011, s. 176). Postfordismen växte fram ur fordismens kris på 1970-talet och innebär att olika strategier tillämpas för att hålla stadens ekonomiska tillväxt i balans. Detta med hjälp av andra, nya strategier än de fordismen praktiserade (Franzén, Hertting och Thörn, 2016, s. 19). Dessa två begrepp förklaras mer ingående i avsnitt 1.6.2 *Centrala begrepp*. I

jämförelse med tidigare decennier stod, under senare halvan av 70-talet, varven stilla. Fartyg bogserades till uppläggningsplatser där de helt enkelt bara stod och förföll. De var inte längre brukliga då efterfrågan på export sjunkit kraftigt (Andersson et al., 1996, s. 309). Succesivt började staten att överta varven. Fartygsägarna, *redarna*, krävde att varven skulle förstatligas för att på så vis garantera redarna vinster (Sveriges Riksdag, 1975/76). I en stad där varvsindustrin spelat en avgörande roll ville Göteborg först inte acceptera den rådande krisen för var den var. Utan försökte istället i fordristisk anda rädda varven genom att omfördela verksamheterna. Under statligt ägande skedde specialisering där varven fick olika uppgifter. Detta skedde framförallt för att hålla varven verksamma. Till exempel så fick Götaverken, som ansågs ha en ljus framtid, huvudsakligt ansvar för reparationerna (Andersson et al., 1996, s. 311). I slutet av 70-talet tvingades staden dock inse att avveckling var den mest rationella lösningen. Besvikelsen över varvens undergång, som trots allt skedde under statligt ägande, ledde till en pessimistisk inställning mot just statlig företagsamhet. Något som vi längre fram i uppsatsen kommer se fortfarande lever kvar till viss del.

För att återgå till världsutställningen år 1923, så lades grunden för Göteborg som kultur- och evenemangsstad redan då. Det var i och med denna utställning som mycket av stadens geografiska nätverk planerades, vilket lade grunden för evenemangsstråken (Franzén et al., 2016, ss. 106–107). Detta innebar att stadens centrala kultur- och arenainstitutioner lades inom gångavstånd ifrån varandra. Efter varvskrisen gick Göteborgs politiker samman och beslutade att omvandla Göteborg till en evenemangsstad då de ville få staden på fötter igen. Detta skedde förvisso succesivt genom en långsam perspektivförskjutning, där politiker och näringsliv tillämpade medel för att på lång sikt kunna styra utvecklingen i önskad riktning. År 1991 grundades Göteborg & CO (idag en del av Göteborgs Stad), med både kommunen och privata intressenter som ägare och bara fyra år senare stod Göteborg som värd för Friidrotts-VM. Att politiker från både höger- och vänsterblock gick samman för att lyfta Göteborg efter varvskrisen är kanske inte direkt anmärkningsvärt, men det som ändå verkar vara specifikt för Göteborg och hur problem löses på hög nivå är den så kallade *Göteborgsandan*. Det är ett samförstånd som råder mellan kommunen och näringslivet, samt mellan politiker från båda blocken. I sämja kan konflikter lösas redan innan de brutit ut. Göteborgsandan har gagnat en politisk konsensuskultur vilken har kunnat förbise diverse intressekonflikter (ibid, ss. 69–70).

1.2.2 Visionen om Älvstaden

I takt med postfordismens frammarsch föddes visionen om *Älvstaden* i Göteborg. Projektet är Nordens största stadsutvecklingsprocess med en framtidssyn om att stärka stadskärnan och förlänga Göteborgs innerstad ut till Hisingen och norra Göteborg. Genom Älvstadsprojektet så ska stadskärnan växa till sin dubbla storlek och Göta älv som har delat Göteborg i två ska nu förena staden. För att detta ska bli

möjligt så har Göteborgs Stad utvecklat en detaljplan som förespråkar stadsomvandling längsmed båda sidorna av älven. Ledande aktörer i stadsutvecklingen är Göteborgs Stad genom Älvstranden Utveckling AB, kommunens markutvecklingsföretag. Älvstranden Utveckling AB är ett skattefinansierat, kommunalt bolag som, enligt de själva, genom Göteborgs Stad ägs av ”göteborgarna” (Älvstranden utveckling AB, 2020). Områden som påverkas av stadsutvecklingsprojektet är Backaplan, Centralenområdet, Frihamnen, Gullbergsvass, Ringön, Södra Älvstranden och Lindholmen (Älvstaden, Göteborgs Stad, 2020).

Älvstranden Utveckling AB äger stora delar av marken på Lindholmen. Den mark som omfattar Karlavagnsplatsen har sålts till byggbolaget Serneke. Sernekes ombyggnationer av Karlavagnsplatsen pågår just nu och kommer att bli ett område av bland annat bostäder, kontor, affärer, skolor och vårdcentral. Serneke planerar att bygga 2000 lägenheter varav 590 av dessa i Karlatornet – Nordens högsta byggnad och Göteborgs första skyskrapa på 245 meter (Serneke 2020). Enligt exploatörerna ska Karlastaden främja:

[...] en attraktiv och urban miljö där det verkligen känns som att du befinner dig i en riktigt stor stad. En modern och blandad stadsdel, både socialt och estetiskt (Serneke, 2020)

1.2.3 Truckstop Alaska

På samma gata där byggkranarna i dagsläget bygger upp Karlastaden låg musik- och kulturföreningen Truckstop Alaska. En ideell organisation vars vision var att kunna erbjuda medlemmar ett rum för både musik- och kulturevenemang. Truckstop Alaska samordnade musikspelningar, skräckfilmsklubb, föreningsdagar och loppmarknader (Truckstop Alaska, 2020). Eftersom Truckstop Alaska var en ideell förening så ville de skapa ett levande stadsrum utanför de redan etablerade kultur- och konsertlokaler inom Göteborg. Det i sin tur, menar de, berikade kulturlivet i Göteborg och fyllde de tomrum som staden upplevdes att ha. Organisationen kunde bedriva sin verksamhet på grund av medlemmarnas ideella hjälp, ekonomiska bidrag (Truckstop Alaska, 2020) och försäljning av alkoholhaltiga dryckesvaror. Verksamheten öppnade upp sina dörrar 2003 men stängde för gott den 31 december 2019 efter påtryckningar ifrån myndigheter på grund av misstankar om brott mot lagar och regler. Påtryckningarna kom från Tillståndsenheten, Skattemyndigheten, Miljöförvaltningen och polisen (Lindqvist, 2018).

Med det här i åtanke återfinns Truckstop Alaska i en rad olika diskurser och är därför intressant som forskningsobjekt i den här uppsatsen. Föreningen representerar den part av kulturlivet som värnar om den fria kulturen och en icke-kommersiell verksamhet, som i högsta möjliga mån får stå orörd från kommunal reglering.

1.2.4 Göteborgs-Posten

En plattform som belyser både Göteborgs Stads, Sernekes och Truckstop Alaskas perspektiv i och med den urbana stadsomvandlingen av Karlavagnsplatsen är Göteborgs-Posten. Göteborgs-Posten är den största dagstidningen i Göteborg och når 6 av 10 göteborgare per dag både i digital och fysisk pappersform (Göteborgs-Posten, 2020). I arkivet går att finna flertalet artiklar om arbetet om byggnationerna vid Karlavagnsplatsen, men även hur byggnationen påverkar kringliggande verksamheter, till exempel Truckstop Alaska.

1.3 SYFTE, FRÅGESTÄLLNINGAR OCH AVGRÄNSNINGAR

Utgångspunkten i den här kandidatuppsatsen är ett gemensamt intresse för gentrifiering och dess påverkan på staden i en pågående stadsomvandling. Delkursen *Kultur, demokrati och staden* på kandidatprogrammet i Kultur introducerade oss för stadsutveckling och gav oss ett kultursociologiskt perspektiv på urbana utvecklingsprocesser. Stadsförändringen som resulterade i Nya Kvillebäcken i Göteborg presenterades genom boken *Den urbana fronten* skriven av Catharina Thörn och Katarina Despotovic¹ vilket var en inspirationskälla till denna kandidatuppsats. Utifrån dessa faktorer blev ändamålet att undersöka vilka områden i Göteborg som stod inför stadsförändring var av vi hamnade på Göteborgs Stads *Detaljplan för bostäder och verksamheter vid Karlavagnsplatsen inom stadsdelen Lindholmen i Göteborg* (Göteborgs Stad, 2020).

I samma veva fick vi reda på att kultur- och musikföreningen Truckstop Alaska skulle stänga ned sin lokal vid årsskiftet 2019/2020. Detta blev intressant på grund av att Truckstop Alaska ligger vid den plats där Karlastaden ska växa fram. Därav blev Karlavagnsplatsen och Truckstop Alaska vårt främsta forskningsobjekt i den här undersökningen.

Syftet med studien är att undersöka hur urbana utvecklingsprocesser påverkar den fria kulturen och kulturverksamheter vid Karlavagnsplatsen, med fokus på Truckstop Alaska. Genom en

¹ Boken presenteras ytterligare under avsnitt 1.5 Tidigare forskning

kvalitativ studie har vi valt ett diskursanalytiskt angreppssätt där avsikten är att analysera hur diskursiva språkhandlingar formar föreställningar och uppfattningar gentemot entreprenörsurbanistiska strategier inom urban stadsutveckling.

Våra centrala frågeställningar är:

- Vilka sociala konsekvenser kan entreprenörsurbanistiska strategier ha på den fria kulturen och kulturverksamheter vid Karlavagnsplatsen i Göteborg, i synnerhet på kulturverksamheten Truckstop Alaska?
- Hur är aktörerna Truckstop Alaska, Göteborgs-Posten, Göteborgs Stad och Serneke med och konstruerar diskurser och föreställningar om urban stadsutveckling runt Karlavagnsplatsen?

1.4 DISPOSITION

Uppsatsen inleds med *bakgrund* av valt ämne, samt en övergripande presentation av de aktörer som undersökningen kommer att beröra (1.2). Därefter presenteras *syfte, frågeställningar och avgränsningar* (1.3) och *disposition* (1.4). I avsnittet *tidigare forskning* berörs relevant litteratur som är grundläggande för uppsatsen (1.5). Avsnittet *teoretiska utgångspunkter* presenterar val av kritisk, teoretiskt perspektiv och centrala begrepp (1.6), sedan följer *metodologi och tillvägagångssätt* där den valda metoden beskrivs, här redogörs även för det insamlade materialet och urvalsprocessen (1.7). I kapitel 2 presenteras *redovisningsresultat och undersökning* där en utförlig analys av materialet redogörs för (2.1). Därefter följer en *slutsats* där svar på syfte och frågeställningar presenteras (3). Uppsatsen avslutas sedan med *vidare forskning* där möjliga försättningar på uppsatsen diskuteras (3.1).

1.5 TIDIGARE FORSKNING

Boken *Stad till salu – entreprenörsurbanismen och det offentliga rummets värde* (2016) av Mats Franzén, Nils Hertting och Catharina Thörn har varit en viktig källa för denna studie. Författarnas kritiska förhållningssätt till hur det offentliga rummet fyller en betydande politisk funktion i en pågående stadsförändring har varit inspirerande. Resonemanget om vad som sker när högtidstalens vackra formuleringar om demokrati och mångfald kolliderar med urbanpolitiska vardagsprioriteringar och resursstarka aktörers önskemål har varit relevanta. Vi använder oss i vår undersökning av centrala termer som presenteras i boken vilka är *sensescape*,

postfordism, entreprenörsurbanism och imaginering/renhållning. Vi är intresserade av det offentliga rummets framtid och ser en möjlighet att granska utvecklingen genom dessa begrepp. Därför är den här boken ett underlag till studien.

I *Trygghetens namn* (2010) av Ingrid Sahlin belyser författaren hur termen otrygghet till viss del gynnar ekonomiskt starka aktörer. Trygghet som diskurs bidrar som en polariserande faktor i ett tänk om ”Vi” och ”Dem”. Genom diverse aktörer så fylls begreppet med olika associationer som understödjer stadsomvandling av offentliga rum på bekostnad av den fria kulturen. I boken undersöker Sahlin vad *trygghet* betyder för olika aktörer och olika kategorier av boende samt hur trygghetsproblematiken kan länkas samman med den urbana stadsutvecklingen i stort (Sahlin och Borelius, 2010). Sahlin studerar relationen mellan begreppen trygghet och säkerhet då dessa används återkommande inom stadsutvecklingsplanering. Trygghet syftar på känslan av att känna sig trygg medan säkerhet syftar på den faktiska risken att bli utsatt för till exempel brott.

Boken *Postdemokratisk kultur* (2018) av Jeff Werner har varit relevant för uppsatsen då den presenterar det postdemokratiska samhället vilket är en faktor som den entreprenörsurbanistiska taktiken kan utnyttja till sin fördel. Werners resonemang om hur kulturen håller på att ta över politikens roll har intresserat oss i relation till vårt syfte och våra frågeställningar. I boken belyses diskurser om stadens öppna ytor, den kreativa klassen och medias roll. Vi återkommer till termen postdemokrati i vår redogörelse av centrala begrepp.

I *Den urbana fronten* (2015) av Catharina Thörn och Katarina Despotovic diskuteras makten över staden och på vilka villkor makten får styra och ställa. Undersökningen av den urbana utvecklingsprocessen kring Kvillebäcken på Hisingen kan kopplas till vårt studieobjekt, Karlavagnsplatsen. Det finns flera diskurser i boken som även finns i diskussionen kring stadsplaneringen av Karlavagnsplatsen. Thörn och Despotovic ställer sig frågan om vems intresse det är som styr den pågående stadsomvandlingen och vilka konsekvenser denna process får för Göteborgs invånare.

Richard Floridas bok *Den kreativa klassens framväxt* (2006) har vi valt att skriva till då den ringar in termen kreativ klass som en ny social grupp i samhället. Samhällsgruppen består oftast av arkitekter, musiker och författare men även av andra yrkesverksamma inom vård, näringsliv och rättsväsendet som alla använder kreativitet som sitt främst redskap (Florida, 2016). Den

kreativa klassen används som en pjäs i den entreprenörsurbanistiska spelstrategin i stadsutveckling. Kreativitet ses som en drivkraft bakom ekonomisk tillväxt och därför har vi kunnat kopplat detta till vårt forskningsobjekt.

Avhandlingen *På spaning efter den goda staden: om konstruktioner av ideal och problem i svensk stadsbyggnadsdiskussion* (2009) av Moa Tunström har varit en inspirationskälla för vår studie. Detta på grund av hur avhandlingen är strukturerad och Tunströms val av forskningsområde samt teori och metod. Tunström har likt oss valt att problematisera urbana ideal som produceras genom media. Tunström visar på att vissa koncept kan fungera som en markör för vissa urbana ideal och normer inom stadsplanering. Dessa koncept kan till exempel vara ifall ett öppet stadsrum, genom stadsplanering, fylls med kommers eller om det tillåts att vara just tomt. Tunström visar på att det finns gränser i staden där polarisering gör att många problem ses som antingen/eller-problem: förort eller innerstad, modern eller gammal etcetera. De som anses problematiskt anses inte tillhöra den ”riktiga” staden vilket gör att det bildas en diskurs om den ”goda” staden där vissa stadsdelar passar in och andra inte utifrån vissa stadsideal (Tunström, 2009, s. 182). Tunström diskuterar kring användandet av begreppen *stad*, *stadsplanering* och *stadsliv* i stadsplaneringsprocesser och visar på vilka funktioner dessa kan ha i urban stadsutveckling (ibid, s. 184). Denna avhandling är intressant då Tunström resonerar kring att aktörer inom stadsplanering inte ska konstruera ett homogent stadsideal utan istället sträva efter en ständig debatt om stadsutveckling med plats för kritisk reflektion och en medvetenhet om språkanvändning (ibid, s. 185).

1.6 TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER

1.6.1. Socialkonstruktivism

Det kritiska teoretiska perspektiv vi valt, socialkonstruktivism, är ett mångfacetterat område och därför ges först en introduktion av begreppet, samt en definition av hur vi kommer att använda det i vår undersökning. Socialkonstruktivism kan användas som både metod och teoretiskt perspektiv, i denna undersökningen används det främst som teori. Till vår hjälp använder vi några olika sakkunniga författare, framförallt Søren Barlebo Wenneberg med boken *Socialkonstruktivism – positioner, problem och perspektiv* (2010), Vivianne Burr med boken *Social Constructionism* (2015), samt Marianne Winther Jørgensens och Louise Philips bok *Diskursanalys som teori och metod* (2000). Dessa författare har i sin tur inspirerats av

filosofer, sociologer och språkvetare så som Michel Foucault, Jürgen Habermas och Bruno Latour med flera. Socialkonstruktivismen har alltså vunnit mark inom flera olika fält vilket är en anledning till dess flera inneboende förklaringar. En annan anledning är att det främst var i slutet av 1900-talet som socialkonstruktivismen fick luft under vingarna, i och med det har också begreppet komplicerats och tilldelats flera innebörder:

En av de erfarenheter jag gjort under dessa år är att en förståelse av socialkonstruktivism försvåras av det faktum att det finns en hel del oklarheter om vad det hela egentligen handlar om. Det finns rättare sagt många olika beskrivningar av vad begreppet innebär (Wenneberg, 2010, s. 7)

Vi vill belysa komplexiteten i att använda en teori som har många olika beskrivningar och där risken finns att man pratar förbi varandra om man inte definierar vad som menas med begreppet i den valda kontexten. Socialkonstruktivismen besitter en kritisk kraft vilken riktas mot det som tas för omedelbart givet. Den uppmanar till ett kritiskt synsätt för att granska dessa företeelser, för det är först då den verkliga verkligheten blir synlig (Wenneberg, 2010, s. 10). Socialkonstruktivismen syftar till, precis som begreppet antyder, att våra sociala handlingar är konstruerade. ”Språket är socialt konstruerat och därför blir också vår uppfattning av och vår kunskap om verkligheten socialt konstruerad” (ibid, s. 12). Värt att nämna är att vidare diskussion kan leda in på vad denna verklighet består av och om det egentligen finns någon form av sanning. För att bli än mer filosofisk – om denna verklighet också är en illusion och om verkligheten består endast av det omedelbart föreliggande, att det inte finns någon bakomliggande sanning eller verklighet (ibid, s. 10). Burr belyser att tanken, det vi vet om världen och det vi får lära oss, tas reda på genom observationer (Burr, 2015, s. 3). Dessa observationer kan dock inte räknas som absolut rena och objektiva. Vår historiska och kulturella kontext formar hur vi förstår världen och spelar därför en roll i vad vi får reda på.

Det som kritiskt ska granskas i den här undersökningen är språket och dess underliggande verklighet, hur språket konstrueras och hur dessa konstruktioner i sin tur reproduceras. ”Att vi kan utvecklas till en tänkande varelse bygger på att vi har lärt oss ett språk som redan på förhand strukturerar verkligheten för oss.” (Wenneberg, 2010, s. 12). Teorin om den sociala ordningen är ett fenomen som tänkare brottats med nu som då, teorin frågar sig hur ett ordnat, fungerande samhälle ens är möjligt. Hur kan vardagliga handlingar ordnas i en perfekt ordning av människan, samtidigt som människan i naturen ter sig vara egoistisk.

Som förklaringsmodell blir socialkonstruktivismen förståelig och intressant först när den bryter mot traditionella föreställningar av det som ska studeras, som innan den filtreringen anses vara naturliga företeelser. Denna insikt utgör förklaringen till av vad socialkonstruktivism som teoretiskt perspektiv går ut på, att avslöja att det som vid första anblick verkar vara naturligt eller ett resultat av naturliga processer, i själva verket är socialt konstruerat och därmed ett resultat av komplexa sociala effekter (ibid, s. 58). Språkhandlingar är inte ett transparent medium genom vilket förmedling av känslor och åsikter sker (Burr, 2015, s. 54). Det ligger sociala och mänskliga intressen bakom hur språket är uppbyggt, därför är det en illusion och kan omöjligt vara naturligt (Wenneberg, 2010, ss. 61–62). Vår redogörelse för socialkonstruktivismen som teoretiskt perspektiv kan uppfattas som relativt generell, detta på grund av att den är nära förankrad till vår metod vilken är kvalitativ diskursanalys.

1.6.2. Centrala begrepp

Sensescape

Ett begrepp som förekommer när man talar om stadsomvandling och det offentliga rummet är sensescape - ett landskap av sinnesintryck (Franzén et al., 2016, s. 116). Hur ett stadsrum upplevs utifrån sinnena har stor betydelse för hur man pratar om stadsrummet. Begreppet tar fasta på att stadsomvandling kan ske genom en förändring av upplevelsen av stadsrummet, vilket medför en selektion i flödena (ibid, s. 116). Mónica Montserrat Degen påpekar vikten av hur bilden av en viss stadsdel, eller offentlig plats, reproduceras genom sensescape (Degen, 2008, s. 175). Stadsmiljöer är inte endast konstruerade genom dess geografiska läge, politiska form eller ekonomiska status - utan även genom den sociokulturella skildring som görs genom sinnesintryck (ibid, s. 73). För att ge ett konkret exempel på hur sensescape uppträder har vi tagit hjälp av Catharina Thörn och Helena Holgerssons bok *Gentrifiering* (2014), i vilken Degen bidragit med att skriva ett kapitel om stadsdelen Raval i Barcelona. Degen påpekar att vår kontakt med världen och de platser vi besöker sker via alla våra sinnesintryck och inte bara genom synen. Något som vi i västvärldens kulturella kontext ofta glömmer av. ”Den kalla utstrålningen från ett tomt, stenlagt torg är något vi inte bara ser utan även känner och hör.” (Thörn och Holgersson, 2014, s. 241). Vidare analyseras huruvida ett stadsrums kulturgeografiska status produceras genom vilka som rör sig i det offentliga rummet, vems *rytmer* för höras, märkas, känns och synas (ibid, s. 243). Raval, som under 1600-talet varit ett av Europas största arbetarkvarter, kom under 1900-talets början att bli ett kvarter för nöjen och konst, men även för bordeller och prostitutionsverksamhet. Efter det spanska inbördeskriget

(1936–1939) trädde en ny moralpanik i kraft och Raval började regleras av kommunen (ibid, ss. 243–244). Vid förra sekelskiftet skedde en förändring, Degen belyser det faktum att Raval i början av 2000-talet kommit att bli ett mångkulturellt område med invånare från alla världens hörn, vilket skapar heterogenitet i såväl arkitektur och utbudet av butiker, som caféer och stadsdelens uteliv. Därmed ställs olika sinnesintryck bredvid varandra och trots stadsplanerarnas försök till att justera folklivet i Raval följer stadsdelen sin egen rytm (ibid, s. 246). Degens kapitel påvisar det faktum att sinnesintryck spelar en stor roll för upplevelsen av ett offentligt rum, inte bara i Barcelona, utan i städer världen över.

Postfordism

För att förstå begreppet postfordism bör först en kortare presentation av begreppet fordism göras. Fordismen utvecklades i samband och i symbios med industrialismen. Det är en modell för samhällsorganisering och ekonomisk tillväxt, vilken kombinerar välfärdsstat och kapitalism (Franzén et al., 2016, s. 16). Då kapitalismen var på uppgång och massproduktionen sett dagens ljus genom de många fabriker som öppnade upp för detta. Produkter skulle produceras snabbt till ett billigt pris. Modellen förutsätter att det är enkla och enformiga uppgifter skall utföras, ”löpande-bandet-uppgifter”, och förlitar sig på att människan fungerar som ett maskineri som kan sättas på och stängas av. Fordismen har därav stött på viss kritik, exempelvis för att kväva mänsklig kreativitet och intuition (Engdahl och Larsson, 2011, s. 178). På bekostnad av mänsklig kreativitet har fordismen dock under stor del av 1900-talet varit effektiv och ekonomiskt lönsam. Fordismens ekonomiska doktrin brukar benämnas som keynesianism, som är en gren inom nationalekonomi. Keynesianismen ställer sig kritisk till att det är möjligt att nå full sysselsättning inom samhällsekonomin, men ser det som möjligt att åtminstone nå hög sysselsättning med hjälp finanspolitiska åtgärder. Finanspolitiken ska avvärja de som stör och gör det ekonomiska läget instabilt (NE, ”Keynesianism”, 2020.). Fordismen öppnade även upp ett historiskt handlingsläge för arbetarklassen som tidigare inte haft ett sådant ekonomiskt utrymme. Arbetarklassen besatt en högre status till följd av fordismen som möjliggjorde för förvärvsarbete och en stabilare inkomst.

Postfordismen kom som ett svar på fordismens kris. (Franzén et al., 2016, s. 17). Massproduktion och masskonsumtion försvann inte, men då industristäderna drabbades av

oljekrisen under 1970-talet gick många industrier i konkurs² vilket följdes av arbetslöshet. Det var inte längre ekonomiskt gynnsamt att driva industrier på samma sätt som tidigare. Många företag flyttade sin produktion till utlandet där lågavlönade arbetare gjorde jobbet. Alltså var det tvunget att finna nya sätt att dels sysselsätta medborgarna och som medborgare tjäna sin lön, dels hålla den ekonomiska tillväxten i balans. I fordismens kris uppstod svallvågor ur vilken ett nytt sätt att tänka på staden utvecklades. Staden kom då att bli en plattform för att omforma offentliga rum som redan fanns, samt skapa nya stadsrum, vilket krävde arbetskraft och som i längden skulle återuppta ökningen av konsumtion.

Entreprenörsurbanism

Begreppet är myntat av kulturgeografen David Harvey i slutet på 1980-talet (ibid, s. 22). Boken *Stad till salu* har varit hjälpsam för att beskriva detta begrepp. Vi är medvetna om att Franzén, Hertting och Thörn gjort sig en egen förståelse av begreppet. Det är den tolkningen vi kommer använda då vi anser att den är kompatibel med vår metod och teori. Entreprenörsurbanism hör ihop med postfordismen på så vis att entreprenörsurbanismen söker svar på, samt opererar som en lösning på fordismens kris (ibid, s. 22). Den inger en förhoppning om en företagsam stad som inom sinom tid ska växa sig ekonomiskt stabil och konkurrenskraftig trots att fordismen inte längre råder. Som ovan påpekats var fordismens kris ett faktum för Göteborg som arbetar- och industristad. Som begreppet antyder så förlitar sig entreprenörsurbanismen på människan, entreprenörens, förmåga att sälja staden. Vilket också gör det riskfyllt till en viss grad, det går inte på förhand att räkna ut de exakta resultaten, det handlar om att upptäcka och utnyttja möjligheter att sälja staden på (ibid, s. 22). När industrin och varvet inte längre gynnar Göteborg ekonomiskt måste andra åtgärder vidtas, dessa åtgärder syftar till att sälja staden genom att ge den en ny image. I Göteborgs fall tog det sig uttryck genom att bli en evenemangsstad. Visionen var att bli en stad med stora arenakonserter och sportevenemang. Begrepp som här gör det möjligt att mer begripligt tala om denna varumärkeshets är *place marketing* och *city branding*, dessa begrepp syftar till att visa på hur staden säljs som plats. För att det ska ske måste projekt som inte lämnar allmänheten oberörd styras upp, till exempel extravaganta byggnadsprojekt (ibid, s. 24).

² Oljekrisen och det faktum att Brenner Woods-systemet kollapsade ledde till en ekonomisk kris. Brenner Woods-systemet var ett internationellt valutasystem som byggde på fasta växelkurser (NE, "Bretton Woods-systemet", 2020.).

Makten med att åstadkomma en attraktiv och framgångsrik stad ligger inte på de enskilda aktörerna, så som handlarna och fastighetsägarna, eller kommunen. Utan för att på bästa vis dra nytta av entreprenörsurbanismens strategier förutsätts det att dessa aktörer går samman och kombinerar sina organiserade verksamheter för att sälja staden genom staden. På så vis kan staden nå sin fulla, enhetliga potential. Entreprenörsurbanistiska drag är därför med och skapar många framgångssagor, inte minst om man ser till finansiell vinning. Dock så är det inte alla projekt som går med ekonomisk vinst i ett sådant här privat-offentligt samarbete. Eventuellt blir det de privata aktörerna som går med vinst, medan kommunen får ta den eventuella smällen. I längden blir det då på sikt skattebetalarna som är med och betalar när ett privat-offentligt projekt inte går som det var tänkt (ibid, ss. 25–26).

Imaginering och renhållning

Dessa begrepp går hand i hand, men ska beskrivas var för sig. Detta stycke inleds med *imaginering*. Det är ett begrepp som ursprungligen är daterat till 1940-talets USA, men som fick sin egentliga mening, den innebörd det besitter än idag, när Walt Disney Company började använda begreppet. Walt Disney menade att man med begreppet imaginering skapar sin drömvärld då det är en kombination av orden imaginary och engineering (ibid, s. 118). Det är en sinnebild, atmosfär, som styr uppfattningen av staden. Ofta sker detta genom att aktörer placerar exklusiva butiker och flotta kaféer på platsen, i samband med urban stadsutveckling. Med subtila medel och små detaljer flyttas hela tiden gränserna för vad som anses vara den ”goda” staden. Därav blir imaginering också en form av atmosfärisk makt, de som inte känner sig hemma bland exklusiva varor och butiker, besöker heller inte en sådan plats.

Imagineringen försöker upprätthålla de normer som begränsar stadsrummet till en atmosfär som framförallt ska attrahera en köpkraftig medelklass. För att stödja denna utstuderade taktik behövs även *renhållning*, ett begrepp som syftar till att utrota spår på tidigare, oönskade stadsrums existens (ibid, s. 149). I en intervju med Catharina Thörn, gjord av Rådet för hållbara städers hemsida *hallbarstad.se* angående boken *Stad till salu*, beskriver hon det på följande vis: ”Men den subtila styrningen av vilka som rör sig i stadskärnan behöver stödjas av renhållning. Allt från att plocka fimpar till att hålla rent från människor som inte ska vara på platsen.” (Hållbar Stad, 2017). Thörn påpekar också att de subtila strategier som jobbar för att forma det offentliga rummet har liknande motsvarigheter vad det rör det offentliga rummets demokratiska funktioner. Som succesivt städas undan, eller ändrar form, utan att vi märker det (ibid).

Postdemokrati

Postdemokrati är ett begrepp som används för att beskriva hur det demokratiska samhällets formella strukturer upprätthålls medan de till viss del töms på vitalitet och mening (Werner, 2018). Jeff Werner skriver i sin bok *Postdemokratisk kultur* att dagens politik snarare bestäms av opinionsundersökningar än av kollektiva röster i partiorganisationer. Werner anser att det politiska samtalet mer eller mindre bestäms av medieutspel än av ideologier (ibid, s. 7). I det postdemokratiska spelet har ideologiskt förankrade partier ersatts av marknadsorienterade partier (ibid, s. 8). De nya spelreglerna innefattar att medborgaren ersätts av konsumenten, och valsedelns har ersatts av plånboken vilket idag symboliserar konsumentens politiska rättighet. Förlorarna i spelet är de som står penninglösa. Demokratin grundar sig inte längre i ett kollektivt beslutsfattande utan i val på individnivå (ibid, s. 9). Som ett visuellt exempel diskuterar Werner Friidrotts-EM 2006 som hölls i Göteborg. Samma år var det riksdagsval vilket gjorde att valstugor placerades i staden. På grund av att Friidrotts-EM skulle sändas via TV så valde Göteborgs Stad att ta bort valstugorna på grund av att de kunde bidra till en ”ostädad” bild av Göteborg. Werner menar att detta berövade medborgarna rätten till den här typen av politiskt forum (valstugor) vilket resulterar i att staden förlorar en viktig demokratisk funktion. Styrande aktörer som Göteborgs Stad ansåg att det var av större vikt att visa upp Göteborg som varumärke för världen (ibid, s. 45).

1.7 METODOLOGI OCH TILLVÄGAGÅNGSSÄTT

1.7.1 Allting ryms i ordet

Allt ryms i ordet ... En tanke kan fullständigt förändras genom att ett ord flyttas, eller för att ett annat ord gavs en betydelse som var inte tilltänkt, men som antogs. Orden har nyanser, transparens, tyngd, fjädrar, hår, de har allt som fångats upp vid färden längs älven, under resan bort, från det som först var ... De är både uråldriga och nymodiga (Neruda, 1974, s.77, författarnas svenska översättning)

Citatet är skrivet av Nobelstiftelsens litteraturpristagare (1971) Pablo Neruda och är en översättning ur Nerudas självbiografi *Confieso que he vivido: memorias* utgiven år 1974 (NE, "Pablo Neruda", 2020).

Att språket har en vital betydelse för hur vi människor betraktar oss själva och omvärlden är sedan länge känt. Ord, oavsett om de är skrivna eller sagda, framkallar känslor, förmedlar budskap och härleder tankar. Som Pablo Neruda så vackert uttrycker så ryms allting i ordet. Ett ting får en viss betydelse genom sättet författaren väljer att yttra sig. Skribenten kan förmedla och reproducera en förståelse om ett ting genom att måla upp en bild för läsaren på ett specifikt sätt. Detta kan te sig överallt och hursomhelst oavsett om det är genom en världskänd bok, en tidningsartikel i Göteborgs-Posten, ett klistermärke på en lyktstolpe eller ett styrdokument på en kommunal hemsida.

Moa Tunström skriver i sin avhandling *På spaning efter den goda staden* att det finns en koppling mellan idéer som sprids i stadsplaneringsdiskussioner och det som faktiskt byggs i staden (Tunström, 2009, s. 21). Tunström ifrågasätter språkets makt och hur ord formar diskurserna om till exempel *staden* och *stadsplanering*. Detta resonemang blir relevant för denna studie då vi ämnar undersöka hur språkhandlingar inom Göteborgs-Posten, Göteborgs Stad och Serneke formar diskurser om urban stadsutveckling. Språket är det centrala fokusområdet i studien vilket gör att vi genom en diskursanalys kan närma oss en intressant analys.

1.7.2 Diskursanalys som teori

I det här kapitlet presenteras den diskursanalytiska metodologin och det tillvägagångssättet som vi har valt att använda oss av för att undersöka vår empiri. Inledningsvis introduceras

diskursbegreppet och därefter presenteras kvalitativ diskursanalys och ett antal relevanta verktyg som vi har funnit användbara.

Ett bestämt sätt att tala om och förstå världen

För att förstå vad en kvalitativ diskursanalys innebär så är det av stor vikt att skapa en förståelse om vad diskursbegreppet är. Diskursbegreppet kan förstås som idén om att språket är konstruerat i vissa mönster som påverkar hur människor agerar inom olika sociala domäner (Winther Jørgensen och Phillips, 2000, s.7). Det finns en uppsjö av definitioner av diskursbegreppet inom det vetenskapliga fältet vilket gör att det inte finns något otvetydigt facit. Vad som enar de olika definitionerna är förståelsen om att en diskurs kan ses som *ett bestämt sätt att tala om och förstå världen* (ibid, s.7). Sammanfattningsvis kan diskurser ses som:

[...] en mängd föreställningar och normer som ordnar verkligheten [och] utgör resurser för vad som är godtagbara sätt att tala, känna och agera [och upprätta] gränser mellan det normala och det avvikande, mellan det naturliga och det onaturliga (Gerber et al., 2012, s. 9)

Tre metoder inom diskursanalysen

I boken *Diskursanalys som teori och metod* presenteras tre inriktningar inom diskursanalysen: Norman Faircloughs *kritiska diskursanalys*, *diskurspsykologi* och Ernesto Laclau och Chantal Mouffes *diskursteori*. Alla tre metoderna vilar på ett socialkonstruktivistiskt tankemönster där texten spelar huvudrollen och diskursen ses som en social praktik som formar omvärlden. De som skiljer de åt är synen på ideologi men även diskursers roll i konstituerandet av världen och det analytiska fokuset (Winther Jørgensen och Phillips, 2000, s. 25).

Fairclough hävdar i den kritiska diskursanalysen att textanalys är otillräcklig som metod, och att det krävs en ytterligare social analys för att kunna dra en fullständig slutsats (ibid, s. 72). Fairclough separerar social och diskursiv praktik från varandra så att diskursbegreppet endast syftar till text, tal och semiotiska system (ibid, s. 25). Sammanfattningsvis baseras metoden på språkbruk i vardagens sociala interaktion. Enligt Fairclough är målet att forskningsresultatet ska kunna bidra till att skapa förändring i samhället.

Diskurspsykologin har den konkreta, sociala interaktionen som fokus i sin metod. Vilken undersöks genom att applicera ett kognitivistiskt angreppssätt. Diskurspsykologin hävdar att

diskurser är helt grundande och inlagrade i historiska och sociala praktiker (ibid, s. 26). Målet är att avgöra vad som sker med människors identitet, förnimmelser och värderingar när de befinner sig i större folksamlingar. Forskaren ska undersöka den kognitiva förändring som sker med individen (ibid, s. 102).

Den inriktning vi har valt att använda i undersökningen är Laclau och Mouffes diskursteori och metodologi. Den känns lämplig på grund av att vi vill skapa oss en förståelse om det sociala som en diskursiv konstruktion (ibid, s. 31). Diskursanalysen gör det möjligt för oss att analysera hur språkhandlingar på olika sociala domäner skapar föreställningar och diskurser kring urban stadsutveckling. Utifrån detta undersöks vilka sociala konsekvenser diskurserna får genom att konstituera en viss idé om verkligheten.

Ernesto Laclau & Chantal Mouffes diskursteori

Genom att välja en diskursanalytisk metod så innebär det, enligt Marianne Winther Jørgensen och Louise Philips, att man använder sig av ett ”paket” av teoretiska och metodologiska premisser. Det finns inga entydiga spelregler inom diskursanalysen utan det är den enskilde forskaren som sällar bland verktygen och samlar de begrepp som bäst lämpar sig för sin egen studie. Grundtanken i diskursanalysen är att inget material är mer autentiskt än de andra (Börjesson, 2003, s. 18):

Paketet innehåller för det första filosofiska (ontologiska och epistemologiska) premisser angående språkets roll i den sociala konstruktionen av världen; för det andra teoretiska modeller; för det tredje metodologiska riktlinjer för hur man griper sig an ett forskningsområde och för det fjärde specifika tekniker för språkanalys. I diskursanalysen är teori och metod alltså sammanlänkade [...]. (Winther Jørgensen och Phillips, 2000, s. 10)

Utgångstanken i Laclau och Mouffes diskursteori grundar sig på att verkligheten är en social konstruktion där all mening är konstruerad och föränderlig. Diskursteorin menar på att språket konstituerar och är konstituerat av verkligheten. Språket är således inte en neutral spegelbild av verkligheten utan deltar aktivt i att skapa denna (Karlsson, A, M, 2019, s. 139) och den sociala verkligheten är inget objektivt och naturligt givet. Anledningen är genom ett metodologiskt angreppssätt att:

... kartlägga de processer där vi kämpar om hur tecknens betydelse ska fastställas och där vissa betydelsefixeringar blir så konventionaliserade (etablerade) att vi uppfattar dem som naturliga. (Winther Jørgensen och Phillips, 2000, s. 32, författarnas parentes)

Diskurser skapar följaktligen den sociala världen i olika betydelser där dessa betydelser måste förstås som dynamiska på grund av språkets instabilitet (ibid, s. 13). Diskurser är inget statiskt utan omformas ständigt i ett dynamiskt samspel med andra diskurser. Då språket kan ses som något föränderligt, kan även samhället förstås som en dynamisk storhet som aldrig riktigt fixeras (ibid, s. 41):

Analysens ärende är därför inte att kartlägga den objektiva verkligheten [...] utan att undersöka hur vi skapar verkligheten så att den blir en objektiv och självklar omvärld (ibid, s. 40).

Diskurser ingår i en ständig social kamp för att hamna högst upp i en makthierarki. Forskarens roll är att skapa sig en förståelse om hur människor formar sin omvärld genom användandet av tecken, och hur dessa tecken kämpar med varandra inom ett meningssystem. Diskurser befinner sig ständigt i strid med andra diskurser som har en annan definition av verkligheten (ibid, s. 54). Om en diskurs blir mer etablerad än en annan diskurs i kampen så kan den tyckas vara statisk och självklar för människor. Vilket den enligt diskursteorin inte är då diskursen när som helst kan stå som föremål för nya artikulationer och åter fyllas med andra betydelser (ibid, s. 55).

Betydelsefixeringar är inneboende i samhället och kunskap om vad samhället är blir inneboende i diskurser om samhället (Berger och Luckmann, 1990, ss. 75–77). Till exempel så kan *kultur* anses vara ett begrepp vars definition är självfallen och allmängiltig. Utifrån diskursteorin skulle man hävda att begreppet kultur innehar en rad olika betydelser. Det finns ingen total sanning i vad kultur faktiskt är, utan dessa element måste förstås som olika betydelser där allting kretsar och samspelar i kulturdiskursen. Enligt ett socialkonstruktivistiskt förhållningsätt betyder detta, enligt Kristina Boréus, att:

[...] det inte alls är meningsfullt att tala om någon verklighet som förmedlas i rå form genom våra sinnen: även om människor finns som fysiska kroppar blir de till vad de är [...] genom hur vi talar om dem och i övrigt strukturerar våra handlingar i relation till dem (Ahrne och Svensson, 2015, s. 177)

Likaså anser Laclau och Mouffe att kunskap ska ses som socialt konstruerad vilket i sig, enligt socialkonstruktivistiska tänkare, aldrig kan avspegla en sann bild av verkligheten (Börjesson och Palmblad, 2007, s. 9). Genom ett socialkonstruktivistiskt perspektiv blir det möjligt för oss att analysera hur kunskap produceras och reproduceras via sociala domäner (Börjesson, 2003, s. 10). Diskursteorins principiella tankar grundar sig i Michel Foucaults teori i förhållande till socialkonstruktivismen. Foucaults fundamentala idé är att sanningen är en diskursiv konstruktion och vissa kunskapsregimer bestämmer vad som är sant och falsk. Foucaults ändamål är att studera och klargöra den normaliserade strukturen i dessa kunskapsregimer. Foucault hävdar att en diskurs innehåller en mängd utsagor (premiss) och menar på att människor har ofantligt med möjligheter till att skapa dessa utsagor. Dock så är utsagor som framkommer inom en bestämd diskurs ganska homogena och återkommande (Winther Jørgensen och Phillips, 2000, s. 19). Utsagor kan ta sig uttryck i både tal och skrift om ett specifikt samhällsfenomen, men de kan också vara de villkor som bestämmer vad som får yttras om det specifika fenomenet. Utsagorna är enligt Foucault instabila vilket betyder att de kan förändras över tid och rum (ibid, s. 20).

1.7.3 Diskursanalys som metod

I Ernesto Laclau och Chantal Mouffes diskursanalys så kan det vara svårt att finna konkreta riktningar när det kommer till hur man ska gå till väga när man ska analysera sin empiri. Marianne Winther Jørgensen och Louise Philips har i sin bok *Diskursanalys som teori och metod* presenterat några relevanta redskap i en konkret diskursanalys. Författarna presenterar tre betydelsefulla moment, så kallade *knuttecken*, som är vanligt förekommande vid en diskursanalys. Dessa är nodalpunkt, mästersignifikant och myt. *Nodalpunkt* organiserar diskurser (till exempel liberal demokrati), *mästersignifikant* organiserar identiteter (till exempel man) och *myter* organiserar ett socialt rum (till exempel samhället) (ibid, s. 57). Winther Jørgensen och Philips menar på att knuttecken är viktiga verktyg som underlättar forskarens undersökning om den sociala organiseringen i en diskurs. För att urskilja dessa tecken kan man som forskare börja med att fastställa hur diskurser, identiteter och de sociala domänerna är diskursivt organiserade (ibid, p. 57). Vissa knuttecken återkommer oftare i den här analysen än andra då vissa tecken är mer framkommande i texten. Dessa knuttecken säger ingenting i sig själva utan de måste studeras genom *ekvivalenskedjor* vilket innebär att tecknen får innehåll när

de sätts i förbindelser med varandra (ibid, s. 58). För att enklare förklara hur denna process går till i en diskursanalys så presenteras här nedan två bildexempel:

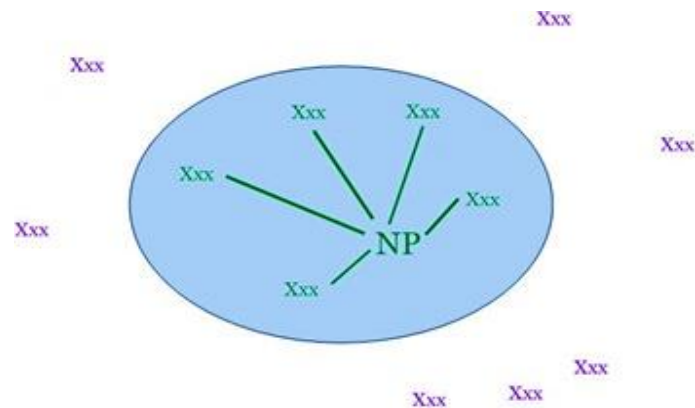

Bild 1: Termer inom diskursteori (Ringnér, 2010)

Det blåa fältet förstår en *diskurs*. De gröna xxx-markeringarna symboliserar de antal *knuttecken* som finns i en diskurs. Dessa moment har fått sin betydelse genom att de har artikulerats genom *ekvivalenskedjor* (gröna linjerna). Förkortningen NP ska representera *nodalpunkten*. Nodalpunkten är det centrala tecknet som de andra knuttecknen cirkulerar runt. Runt diskursen, utanför det blåa fältet, finner man det *diskursiva fältet* där man kan finna andra knuttecken som inte har fått en bestämd betydelse inom diskursen (ibid). Nästa bildexempel representerar en diskurs som är i en *diskursiv kamp* med den första diskursen för att uppnå hegemoni:

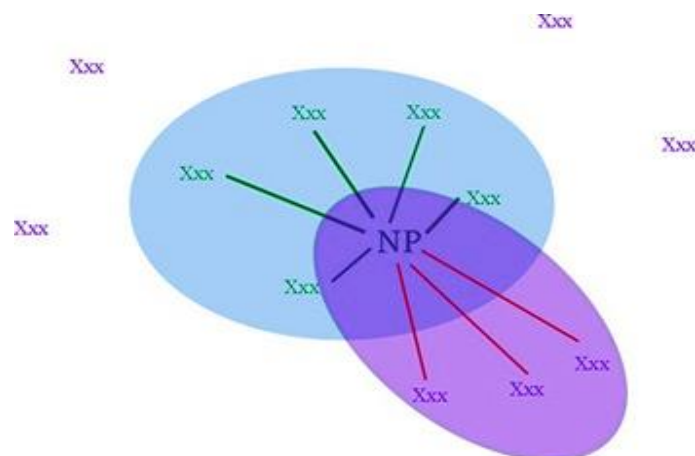

Bild 2: Termer inom diskursteori (ibid)

Den andre diskursen symboliseras av det lila fältet. Här artikuleras andra knuttecken om samma nodalpunkt genom ekvivalenskedjor (de röda linjerna). Nodalpunkten är inte fixerad kring en enda betydelse vilket gör nodalpunkten till en *flytande signifikant*. En flytande signifikant

innebär att ett begrepp, till exempel *stad*, kan ha olika betydelser (ibid). Genom en *dekonstruktion* blir det möjligt att ”bryta ned” språkhandlingar (till exempel text) och se hur olika diskurser om till exempel *stad* är konstruerade. Denna kartläggning kan visa på de mönster som utgör den ”naturliga” omvärlden (Winther Jørgensen och Phillips, 2000, s. 56).

Två andra framstående termer inom diskursteorin är antagonism och hegemoni. *Antagonism* syftar till att beskriva den diskursiva kampen, konflikten, som ständigt pågår mellan diskurserna. *Hegemoni* syftar till att vissa talhandlingar eller diskurser får en framträdande, betydelsefull ställning i förhållande till andra diskurser. Diskurser är i ständig konflikt efter att uppnå hegemoni då den som dominerar även får den privilegierade funktionen att definiera ”verkligheten”. Det är möjligt att bryta en antagonism genom *hegemonisk intervention* vilket innebär att en diskurs, genom kraft, återerövrar den privilegierade positionen och ”slår ut” de andra diskurserna (ibid, s. 55). Hegemoni är nära förankrat med inflytande och makt då den diskurs som har en privilegierad position bestämmer vad människor i samhället upplever som den ”sanna verkligheten”.

1.7.4 Material

Vi har valt att samla in material från Göteborgs-Posten, Göteborgs Stad och Serneke för att de är betydande och tongivande aktörer inom sociala rum där ideal och föreställningar om urban stadsutveckling konstrueras och reproduceras. Dess diskursiva innehåll och kunskapsbidrag har ett stort inflytande i samhället och når ut till ett brett spektrum av människor.

Göteborgs-Posten är den största dagstidningen i Göteborg och fokuserar på att förmedla nyheter om Göteborg, men även hela Västsverige (Göteborgs-Posten, 2020). Göteborgs-Posten hade 2018 en räckvidd på 285 000 konsumenter per vecka (Kantar Sifo, 2018). Deras tidningstjänst finns både i tryckt och digitalt format. Göteborgs-Postens journalistik ska enligt dem själva vara ”vass, sann och trovärdig” och påverka samhällsdebatt. Göteborgs-Posten vill vara en arena som ska hjälpa människor att förstå världen bättre (Göteborgs-Posten, 2020). Vi har valt den här källan för att vi anser att den är en betydande aktör för förmedling av stadsideal och bidrar i diskussionen kring urban stadsplanering i Göteborg. Därigenom är Göteborgs-Posten indirekt med i en diskurs om urban stadsutveckling, och sålunda inte objektiva. I deras arkiv finns det många artiklar kopplat till kulturföreningen Truckstop Alaska som är fokus i den här uppsatsen. Artiklarna är skrivna av Göteborgs-Postens politiska redaktör Adam Cwejman

och flera reportrar anställda på Göteborgs-Posten. Det rör sig om en ledarkrönika och artiklar inom områdena ekonomi, kultur och vissa plastbaserade reportage, då skribenterna har besökt Truckstop Alaska. Artiklarna som har varit relevanta och vars text vi analyserat kommer att beröras allt eftersom i vår analys.

Vi har valt att samla in dokumentet *Detaljplan för bostäder och verksamheter vid Karlavagnplatsen inom stadsdelen Lindholmen i Göteborg* från goteborgstad.se, vilket är Göteborgs Stads officiella hemsida. Detaljplanen berör den övergripande idén om stadsutvecklingen vid Lindholmen i relation till visionen om projekt Älvstaden.

Göteborgs Stads kulturförvaltning presenterade 1 januari 2018 en pilotrapport rörande en kulturkonsekvensanalys (KKA) av Lindholmen. Rapporten är skriven av Mie Svennberg och Sara Schütt, verksamma på Göteborgs Stads kulturförvaltning. Kulturförvaltningen fick i uppgift från kommunfullmäktige att utveckla en strategi vars mål är att skapa plats för konst och kultur i stadsutvecklingsprocesser. Utifrån detta testas ett nytt inventeringsverktyg som ska kartlägga ett områdes kulturella värde och bidra med dessa kulturvärden i stadsutvecklingen (Svennberg och Schütt, 2018). Den här rapporten har givit en balans i förhållande till *Detaljplan för bostäder och verksamheter vid Karlavagnplatsen inom stadsdelen Lindholmen i Göteborg*.

Byggkoncernen Serneke, vars strävan är att leverera heltäckande tjänster inom entreprenad- och projektutveckling (Serneke, 2020), har också medverkat som material. Med anledning av att Serneke är en aktör, samt exploatör, som är drivande i projekt Karlastaden så föll det sig naturligt att inkludera material från deras hemsida i studien.

1.7.5 Urval

Inledningsvis var den avsedda metoden fokuserad på kvalitativ intervjumetod och vi kontaktade arrangörer från Truckstop Alaska via mejl med en förfrågan om att genomföra en intervju. Arrangörerna avböjde vår förfrågan men hänvisade till tidigare uttalanden i medlemsutskick, artiklar i media och publicerade intervjuer. Detta härledde oss till insamling av material via media och resulterade i det material som ovan presenterats.

1.8 ETISKA HÄNSYNSTAGANDE

Reflexivitet

Det är vanligt att inom diskursteorin och utifrån ett socialkonstruktivistiskt perspektiv betrakta sin egen forskning som diskursiva konstruktioner. Som Winther Jørgensen och Phillips skriver i sin bok *Diskursanalys som teori och metod* så är forskaren nästintill alltid en del av diskursen och den diskursiva strukturen som forskaren vill analysera (Winther Jørgensen och Phillips, 2000, s. 56). Den här kandidatuppsatsen blir en version som är med i en diskursiv strid med andra versioner inom det specifika forskningsfältet. Vi har en medvetenhet om att vi genom undersökningen är med och konstruerar en viss kunskap om forskningsobjektet. Eftersom det finns ett delat intresse i vissa samhällsfrågor så kan vår ingång komma att påverka urvalet av empiri och därigenom analysens resultat. Vi vill även framhålla att vår tolkning är sekundär då analysen baseras på redan transkriberade och publicerade tidningsartiklar.

Performativitet

Vi anser att vi till en början stod utanför den diskurs som vi har valt att undersöka, men att vi genom att undersöka och presentera forskningen i en uppsats blir en del av diskursen. Som Göran Ahrne och Peter Svensson skriver i *Handbok i kvalitativa metoder* så blir forskaren indirekt, när hen skriver en forskningsrapport, en del av ett mycket större vetenskapligt meningsutbyte om ett visst forskningsämne. Eftersom många forskare finner inspiration av andra forskare så är det viktigt att skriva ut vad ens eget bidrag ska gagna i kontext till annan forskning (Ahrne och Svensson, 2015, s. 242). Vi anser att vår undersökning kan ses som en förläning på den tidigare forskningen som gjorts inom forskningsfältet vilka presenteras i avsnitt 1.5.

Vårt att poängtera är att ingen av oss har medlemskap på Truckstop Alaska och har heller inte vistats där. Debatten om Karlavagnsplatsen och Truckstop Alaska var inte känd för oss tidigare. Det var först när uppsatsen avgränsades till Lindholmen som Truckstop Alaska kom på tal som intressant forskningsobjekt.

Nyttjandekrav

Det empiriska material som är underlag till den här diskursanalysen är hämtad från Göteborgs-Posten, Göteborgs Stad och Serneke där bland annat många intervjuer finns att tillgå. Vi har i analysen använt de namn och befattningar som är publicerade på dessa sidor. Vi litar på att aktörerna har genomgått etiska hänsynstagande, utifrån de fyra, etiska huvudkraven, i samband med intervjuerna (Vetenskapsrådet, 2002). Anledningen är inte att granska dessa individer utan

avsikten är att se vilka föreställningar som formas via diskursiva språkhandlingar på aktörernas domäner. Eftersom kandidatuppsatsen skrivs i ett forskningsändamål så bryter vi inte mot nyttjandekravet vilket innebär att uppgifter insamlade om enskilda individer inte får användas kommersiellt eller i icke-vetenskapliga ändamål (ibid, s. 14). Utifrån detta har vi ansett att ett samtyckeskrav inte heller är nödvändigt.

2. RESULTATREDOVISNING

2.1. UNDERSÖKNING

I det här kapitlet presenteras relationen mellan empiri och teoretiskt ramverk genom en diskursanalys. I analysen presenteras diskursiva språkhandlingar från valda aktörer i citatform som därefter filtreras genom ett socialkonstruktivistiskt perspektiv och ett diskursanalytiskt tillvägagångssätt. På grund av att Laclau och Mouffes diskursteori grundar sig i ett socialkonstruktivistiskt tänkesätt så är det teoretiska perspektivet implementerat i de metodologiska angreppssätten. Centrala begrepp, samt Laclau och Mouffes analytiska verktyg, operationaliseras genom att vi har valt ut de textutdrag som vi ansett är vitala för diskursen, samt uppsatsens syfte och frågeställningar.

Som vi nämner i avsnitt 1.7.3 så har vi valt att samla in empiri från aktörer som Göteborgs-Posten, Göteborgs Stad och Serneke. Empirin består av tidningsartiklar från Göteborgs-Posten, detaljplan och Kulturkonsekvensanalys (KKA) från Göteborgs Stad samt textutdrag från Sernekes officiella hemsida. Eftersom undersökningens fokus ligger på kultur- och musikföreningen Truckstop Alaska så har vi valt ut empiri som berör Truckstop Alaska, Karlavagnsplatsen och Lindholmen.

Diskursanalysens avsikt är att dekonstruera diskursen *urban stadsutveckling* och undersöka vilka andra diskurser som förhåller sig till den. Det för att kartlägga hur diskurserna formas och artikuleras via aktörernas plattformar. Den urbana stadsutvecklingsdiskursen är den diskurs som de andra omnämnda diskurserna förhåller sig till. De diskurser vi har kunnat urskilja i relation till den urbana stadsutvecklingsdiskursen är *identitetsdiskursen*, *entreprenörsurbanismdiskursen*, *postdemokratidiskursen*, *(o)trygghetsdiskursen*, *kulturlivsdiskursen* och *kulturmiljödiskursen*.

Genom analysen redovisas de knuttecken som genom ekvivalenskedjor kopplas till nodalpunkten. Därigenom framträder sex olika diskurser som går att urskilja i relation till den urbana stadsutvecklingsdiskursen. Vi har valt att dela in vår analysmetod i fyra steg. De fyra stegen är väsentliga för att läsaren ska kunna följa en röd tråd genom diskurserna:

Det första steget vi har gjort för att analysera vår empiri är att undersöka och identifiera vilka knuttecken som existerar i relation till diskurserna.

Det andra steget har blivit att utifrån hur knuttecken förhåller sig till en viss nodalpunkt eller diskurs undersöka vilka andra diskurser som ger sig tillkänna och hur den diskursiva kampen ser ut mellan dessa.

Det tredje steget i vår diskursanalys är att uppmärksamma hur olika tecken skapar olika föreställningar om en diskurs eller nodalpunkt. Detta syftar till att kartlägga hur föreställningar om bland annat urban stadsutveckling konstrueras genom aktörer som Göteborgs-Posten, Göteborgs Stad och Serneke.

Det fjärde steget har utifrån föregående tre steg varit att visa på vilka sociala konsekvenser olika språkhandlingar kan få i den urbana stadsutvecklingsprocessen, specifikt för Truckstop Alaska vid Karlavagnsplatsen.

I analysdelen har vi försökt att dela upp diskurserna en efter en för att ge analysen transparens. Det är av vikt att poängtera att vissa diskurser ges mer utrymme än andra och att vissa resonemang och diskurser återkommer på flertalet ställen. Detta beror på att det finns en svårighet i att studera diskurserna var för sig då allting hänger ihop i en diskursiv konstruktion. Diskurserna samspelar med varandra i ett kluster av relationer där vår avsikt är att kartlägga hur dessa betydelsestrukturer ser ut. Det pågår alltid en antagonism där diskurser strider för att deras betydelse ska bli fixerad vid nodalpunkten (Winther Jørgensen och Phillips, 2000, s. 36). Vår analys syftar inte till att framföra en allmängiltig avbild av verkligheten, utan att undersöka hur verkligheten konstrueras så att den upplevs allmängiltig och naturlig (ibid, s. 40).

2.1.1 Identitetsdiskursen

”Visionen är ”Älvstaden – öppen för världen” med ledorden
– inkluderande, grön och dynamisk. Här möts det gamla och det
nya, det redan kända och det okända. I staden finns utrymme för gemenskap
och nya initiativ. Den ska utformas så att den helar staden, möter
vattnet och stärker den regionala kärnan. För att lyckas med detta krävs
aktiv öppenhet, samarbete, kunskapsutveckling och ett tydligt ledarskap (Göteborgs
Stad, 2017, s. 11)

Med dessa ord uttrycks Lindholmens “nya” identitet i Göteborgs Stads *Detaljplan för bostäder och verksamheter vid Karlavagnsplatsen inom stadsdelen Lindholmen i Göteborg*. Det går att urskilja flera knuttecken i det här citatet men vi har valt att begränsa oss till två tecken:

inkludering och *aktiv öppenhet*. De här är två diskurser var för sig vilka är med och konstituerar föreställningen om urban stadsutveckling inom Göteborgs Stads domän. Tecknet *inkluderande* är ett ofta förekommande begrepp i Göteborgs Stads detaljplan. Tecknet får betydelse i relation till andra tecken som integration och gemenskap, som även dessa finns länkade till urban stadsutveckling. Det är viktigt att problematisera vilka sociala konsekvenser urban stadsutveckling kan ha på inkludering. Vi vill belysa att strävan efter inkludering kan verka paradoxal, vilket i praktiken kan bli exkluderande. Detta på grund av att alla inte känner sig välkomna på en plats som konstruerats genom stadsplanering som går ut på att skapa "nya" offentliga rum. Truckstop Alaska är en av alla kulturverksamheter som inte är inkluderade i Karlavagnsplatsens "nya" identitet. Göteborgs Stad är till viss mån medvetna om att den pågående urbana stadsutvecklingsprocessen vid Karlavagnsplatsen:

[...] påverkar Lindholmens sammansättning av verksamheter som idag rymmer både de som är beroende av en relativt låg hyra och därmed gamla lokaler och de som klarar marknadsmässiga hyror för sina verksamheter. Ersättningslokaler för dessa kommer inte att ordnas inom planområdet (Göteborgs Stad, 2017, s. 82)

Tecken som *låg hyra*, *gamla lokaler* och *marknadsmässiga hyror* är tecken som finns i relation till den urbana stadsutvecklingsdiskursen. En anonym kulturarbetare säger i Kulturkonsekvensanalysen (KKA):

Alla som håller på med någon slags kulturell yttring och inte kan betala marknadsmässiga hyror trycks ju ut i periferin. Då får vi ju ingen blandning – blandstad som man hela tiden pratar om (Svennberg och Schütt, 2018, s. 23)

Att värna om en stadsdel som grundar sig i inkludering för att sedan riva aktiva kulturverksamheter på Karlavagnsplatsen för att ge plats åt vision *Älvstaden* känns både som dubbelmoral och inger ett sken av tvetydighet. Att Göteborgs Stad först hävdar sin kännedom om problematiken som stadsomvandlingen kommer inbringa för att sedan inte presentera några konkreta lösningar på problemen blir att hävda en sanning om vem staden byggs för, och vilka som får packa ihop sina väskor och lämna. De verksamheter som listas av detaljplanen är Truckstop Alaska med grannverksamheter som replokaler, filmstudio, verkstäder och akutboende för missbrukare (Göteborgs Stad, 2017, s. 20). En annan kulturutövare säger i Kulturkonsekvensanalysen (KKA):

I den nya staden som planeras här ryms inte min eller mina kollegors verksamheter. Jag är också bekymrad över hur unga, nyutexaminerade konstnärer och konsthantverkare ska finna plats och ha råd att vara verksamma i Göteborg när många av de lokaler som finns försvinner och hyrorna skjuter i höjden... (Svennberg och Schütt, 2018, s. 23),

Karlavagnsplatsen har varit en attraktiv plats på grund av dess låga hyror, sin toleranta atmosfär och sitt breda utbud av industrilokaler och öppna ytor. I takt med ombyggnationerna av det urbana rummet tvingas en stor mängd kulturarbetare bort från platsen vilket konkret utplånar förhållanden som gör det möjligt för dessa kulturverksamheter att finnas till. Detta gör per automatik att vissa grupper i samhället blir exkluderade vilket leder till att de inte kan, eller helt enkelt inte vill, identifiera sig med denna ”nya” identitet. Den fria kulturen och dess verksamheter uppmärksammas inte som betydelsefulla i den urbana stadsutvecklingen i Göteborgs Stads, vilket bara konstaterar ett faktum. Att kulturverksamheter inte värdesätts. Det finns dock andra talhandlingar från politiker i Göteborgs-Posten om Truckstop Alaska som medför andra tecken i diskursen. Dessa tecken är till exempel *viktig, genuin, mångfald* och *unik*.

Masoud Vatankhah (Fi) säger att Truckstop Alaska:

[...] har tagit hit en massa spännande band som jag nog aldrig hade lyssnat på annars. Och så blandningen av människor som kommer hit. Den är unik – och viktig för Göteborg (Domellöf-Wik, 2019)

Medan Grith Fjeldmose (V) säger:

[...] Det här är genuint, och precis ett sådant ställe som jag gärna hade hängt på under mina tonår i Köpenhamn (ibid)

Utifrån ett socialkonstruktivistiskt perspektiv så konstrueras en föreställning om Truckstop Alaska på ett politiskt, men även personligt, plan. Genom dessa diskurser framkommer det en koppling mellan tecknen *identitet* (stadens) och *identitet* (på individnivå). Detta kopplas till begreppet *sensescape*, som innebär att genom hur ett stadsrum upplevs utifrån sinnena så skapas en betydelse för hur man samtalar om stadsrummet. Stadsmiljöer är inte blott konstruerade igenom dess geografiska position, politiska struktur eller affärsmässiga rang - utan även genom den sociokulturella framställning som görs genom sinnesintryck (Franzén et al., 2016, s. 73). Stadens identitet skapas genom en mångfald av människor och det är något som artikuleras i

relation till Truckstop Alaska. Det går att utläsa i Konsekvensanalysrapporten (KKA) att Lindholmens identitet hänger ihop med Göteborgs identitet (Svennberg och Schütt, 2018, s. 24):

Att Karlavagnsplatsen ska byggas ut på relativt kort tid kan leda till en mer homogen utformning vilket också kan göra det svårare att skapa en inkluderande stadsmiljö. Vidare kan mötesplatser som utvecklas ”för alla” upplevas som platser för ingen, särskilt i en nybyggd miljö då platserna ännu inte besjälats av de människor som bor, verkar och vistas i området (Göteborgs Stad, 2017, s. 77)

Tecken som existerar i identitetsdiskursen i relation till den urbana stadsutvecklingsdiskursen är *homogen, icke-inkluderande* och *livlös*. Dessa tecken ingår i en diskursiv kamp med tecken som *öppen, trygg* och *tillgänglig* som också länkas till den urbana stadsutvecklingsdiskursen utifrån detaljplanen (Göteborgs Stad, 2017, s. 19).

Detta leder vidare till det andra tecknet i det förstnämnda citatet på sida 27, *aktiv öppenhet*, som Göteborgs Stad uttrycker i sin vision för Karlavagnsplatsen. Göteborgs Stad skriver inte ut vad aktiv öppenhet innebär i det här fallet men eftersom tecknet samspelar med andra tecken som bland annat *inkludering, samarbete* samt *”gammalt och nytt”* så tolkar vi det som att de syftar till den sociala aspekten. Det upplevs som motsägelsefullt då Göteborgs Stad konkret pekat på att vissa verksamheter inte får finnas kvar på Karlavagnsplatsen. Genom stadsutvecklingen av Karlavagnsplatsen får rummet nya betingelser men det krävs mer än dessa betingelser för att statistiskt kunna visa på en levande och inkluderande plats. För att locka människor till Karlavagnsplatsen så behöver rummet inge positiva sinnesintryck hos individen, både av ”gamla” och ”nya” invånare. Vad individen kan se, höra och smaka i det offentliga rummet är kopplat till vilka verksamheter och människor som är, samt inte är, inkluderade i det offentliga rummet (Franzén et al., 2016, s. 116). I det här fallet kan den sociala konsekvensen bli att de människor som tidigare vistats vid Karlavagnsplatsen inte får positiva sinnesintryck av den ”nya” identiteten. Eftersom de har blivit tvungna att stänga igen dörrarna till följd av den. En av Truckstop Alaskas arrangörer säger till Göteborgs-Posten:

Det sägs ju att Göteborg ska få en ny identitet. Det känns inte som att vi passar i den nya identiteten. Den innefattar inte sådana som oss..., säger Deborah Helin (Helander, 2018)

Det pågår en diskursiv kamp mellan Göteborgs Stads diskurs och Truckstop Alaskas diskurs i relation till nodalpunkten öppenhet. Båda parterna fyller diskurserna med tecken som får betydelse i relation till öppenhet. Dessa diskurser är centrala i den urbana stadsutvecklingsdiskursen. Diskurserna innehåller tecken som uttrycker vad som främjar en positiv utveckling för kulturlivet i Göteborg.

I *Detaljplanen för bostäder och verksamheter vid Karlavagnsplatsen inom stadsdelen Lindholmen i Göteborg* finns det ingen konkret beskrivning av vad kultur innebär eller hur Göteborgs Stad ska arbeta för att ge kulturen en plats i det förändrade stadsrummet. Begreppet kultur impliceras i detaljplanen vid ett flertal tillfällen men det är svårt att greppa vad de menar. Detta uppfattas som svävande och tvetydigt. I de stycken där kultur skrivs ut är det i en kontext som framförallt berör vinstinriktade nöjen. Tecknet *kultur* får i den urbana stadsutvecklingsdiskursen betydelse i koppling till tecken som bland annat *handel, boende, evenemang* och *arbete* (Göteborgs Stad, 2017, s. 49).

I april 2018 skedde ett planerat tillslag mot Truckstop Alaska. Tillslaget genomfördes av polis och flertalet andra myndigheter. Kontrollen grundade sig bland annat på att kulturföreningen saknat alkoholtillstånd men ändå sålt alkohol i sina lokaler (Andersson, 2018). I samband med detta ställde Truckstop Alaska fyra krav för att få fortsätta med sin verksamhet. Dessa krav går att koppla till den urbana stadsutvecklingsdiskursen. De fyra kraven publicerades i Göteborgs-Posten och var följande:

- 1) Reglerna som förbjuder Truckstop Alaskas verksamhet ska ändras.
- 2) Hyran ska efterskänkas för resten av året.
- 3) Alla anklagelser mot Truckstop Alaskas volontärer ska läggas ner och alla straffavgifter dras tillbaka.
- 4) Truckstop Alaska ska få fortsätta existera som en förening av människor för människor, utan att behöva anpassa sig till samma villkor som vinstdrivande och kommersiella verksamheter (Andersson, 2018).

Tecken som ingår inom Truckstop Alaskas urbana stadsutvecklingdiskurs är *icke-kommersiell, ideell* och *verksamhetsanpassad hyra*. Inom Göteborgs Stads diskurs går det att se att det finns tecken som *reglerad organisation* medan det utifrån Truckstop Alaskas finns tecken som *icke-kommersiell verksamhetsstyrning*. Kraven delas även med andra kulturutövare vid Karlavagnsplatsen:

Det jag vill se är låga hyror, sa Benjamin Miller Olsson, 21, som tillsammans med sina vänner helst vill måla och spela musik utan kommunal styrning i billiga lokaler. [...] Men när vi presenterar vårt frö för Göteborgs stad, har de bara kommersiella krukor att plantera det i (Domellöf-Wik, 2019)

Genom att kartlägga den diskursiva kampen som pågår mellan Truckstop Alaskas och Göteborgs Stads diskurser i förhållande till urban stadsutveckling framträder det att förhållanden som gör det möjligt för den fria kulturen att blomstra inte planteras i dagens detaljplaner över staden. Här sås istället frön i kommersiella krukor och det som sedan ska skördas ska förse kommersiella aktörer med fruktsamhet.

Om det är så att mindre verksamheter utan vinstintresse måste bryta mot kommunala regler och lagar för att kunna driva fullt fungerande verksamheter som ingen stör då är det fel på reglerna - inte klubbarna (Cwejman, 2018)

Det finns en återkommande föreställning som formas via Göteborgs-Posten. Det är att mindre kulturverksamheter som Truckstop Alaska missgynnas av kommunala regler och lagar för att kunna driva sina verksamheter. Tecken som *vinstintresse* kopplas ihop med *kommunala regler och lagar* och *mindre verksamheter* blir ett tecken som länkas samman med *icke-kommersiell*. Truckstop Alaska beskriver sig själva som en ideell intresseorganisation (Truckstop Alaska, 2020) och d-i-y (Do It Yourself) musik- och kulturförening vars diskurs kan kopplas ihop med en icke-kommersialism. Genom vision Älvstaden och Sernekes vision om Karlastaden så blir det påtagligt att den ska styras av ett pekuniärt intresse, vilket kan kopplas samman med kommersialism. Härigenom pågår en antagonism där en hegemonisk intervention skulle kunna ses som mer restriktiv när det kommer till kommunala regler och lagar. Den urbana stadsutvecklingen på Karlavagnsplatsen och myndighetstillslagen gör något med platsen, inte bara rent utseendemässigt utan även på ett politiskt plan.

Utifrån en social aspekt så skulle anpassade kommunala kontrakt stärka Truckstop Alaskas, likaså andra ideella kulturverksamheters, sociala status i samhället. Detta skulle bli ett bevis på att den fria kulturen har en viktig roll i Göteborg och att Göteborgs Stad ger det fria kulturlivet möjligheter till att blomstra. Genom att Göteborgs Stads urbana stadsutveckling får fortgå att spela med regler som inte gynnar dessa verksamheter, blir det snarare ett bevis på att det fria kulturlivet inte hör hemma i Göteborgs ”nya” identitet. Göteborgs-Postens politiska redaktör Adam Cwejman skriver i krönikan *Fri Kultur förutsätter fria tyglar* att det är en förutsättning för ett levande kulturliv att ha tillgång till billiga lokaler, men även:

[...] en insikt om att det riktigt intressanta inte alltid sker inom ramen för större vinstdrivande verksamheter. Ett litet mått av frihet och handlingsutrymme behövs för att en stad verkligen ska ha ett ordentligt kulturliv (Cwejman, 2018)

Språkhandlingen på Göteborgs-Posten formar en föreställning om att det *riktigt intressanta* inte blott sker via erkända affärsmässiga verksamheter (vars tecken ingår i diskurser kring Göteborgs Stad, Serneke och den ”nya” identiteten). Det *ordentliga kulturlivet* i en stad länkas samma med tecken som *frihet* och *handlingsutrymme*. Som är tecken som ingår i diskursen om det fria kulturlivet.

2.1.2 Entreprenörsurbanismdiskursen

Allt som byggs runt Karlatornet kommer att gå upp med 20 till 50 procent. Vi ser effekterna av det, byggrätterna går upp i värde och antalet intressenter ökar, säger Ola Serneke (Kennedy, 2020)

Tecken som skapar betydelse i relation till varandra, och inom entreprenörsurbanismdiskursen, är *ökat ekonomiskt kapital*, *ökat marknadsvärde* och *attraktionskraft*. Genom språket urskiljs en föreställning om att Karlvagnsplatsens befintliga skick inte lever upp till Göteborgs Stad och Sernekes postfordistiska stadsutvecklingsideal. Genom en utvecklingsprocess så kommer Karlastaden att generera den ekonomiska vinning som aktörerna eftersträvar. Båda aktörerna påpekar att detta blir möjligt genom att Karlastaden är tänkt att bli en del av Göteborgs stadskärna:

Älvstaden, som innebär att Göteborgs stadskärna kommer att bli dubbelt så stor, växer nu fram längs båda sidor om Göta älv. Målet är en levande och attraktiv innerstad [...] (Göteborgs Stad, 2020)

De tecken som kan länkas ihop och skapar betydelse är *stadskärna*, *innerstad*, *expansion*, *levande* och *attraktiv*. De positiva värden som här reproduceras genom att sträva efter att vidga innerstaden blir sådana betydelser som kan kopplas till nodalpunkten *stadskärna*. Inom Göteborgs Stad och Serneke är detta bland annat butiker, tjänster, kaféer och boende av högsta klass. Jeff Werner skriver i *Postdemokratisk kultur* att stadskärnan blir stadens skyltffönster där stadsutvecklingsprojekt innehar en idé om att centrums positiva värden ska spridas genom att stadskärnan expanderas till grannstadsdelar. Därigenom införlivas allt fler områden med stadskärnans postfordistiska ideal (Werner, 2018, s. 44). Vid granskning av textutdrag från Sernekes hemsida går det att se att tecken som *kommersiella nöjen*, *attraktionskraft* och *människor* länkas samman i en urban stadsutvecklingsdiskurs:

Det är människor som skapar attraktiva områden. Människor som besöker restauranger, kaféer och skapar underlag för butiker och servicefunktioner. Trots att vi sägs vara reserverade här uppe i Norden är det när det är folkligt som vi trivs. Det är då spontana möten uppstår, idéer föds och gemenskap och trivsel skapas (Serneke, 2020)

Här formas en föreställning om att det är människor som skapar attraktiva områden genom att konsumera och socialisera. Då tecken som icke-kommersiell kopplas till mindre kulturverksamheter som Truckstop Alaska via sociala domäner, går det att urskilja att det inte är de idealen Serneke vill eftersträva i en diskurs i relation till urban stadsutveckling. De tecken som kopplas till den fria kulturen är inga tecken som, inom Göteborgs Stad och Serneke, kopplas till nodalpunkten identitet och urban stadsutveckling.

I entreprenörsurbanismdiskursen kan vi, genom sistnämnda citat, peka på att mästersignifikanten *människan* kopplas ihop med tecken som *kommersialism* och *konsumtion*. För att entreprenörsurbanistiska strategier ska gå i lås så spelar individen en viktig roll. Inom entreprenörsurbanismen så ersätts medborgaren av konsumenten, och blir på så sätt, med ett begrepp taget ur *Postdemokratisk kultur*, ”stadens ambassadör” (Werner, 2018, s. 43). Vi kan se att genom hur Serneke ger *människan* vissa ideala egenskaper i förhållande till den urbana stadsutvecklingen, så är det en individ som besöker kommersiella nöjen, skapar underlag för

butiker och servicefunktioner. Den ideala människan ska trivas med folkliv och bidra med att skapa sociala sammanhang i området. Genom denna dekonstruktion går det att dra en koppling till Richard Floridas teori om *den kreativa klassen*. Där var och ens livsstil ses som individuell och där individen besitter ett högt ekonomiskt, socialt och kulturellt kapital. Den kreativa klassens strävan efter folkliv och mötesplatser går hand i hand med Karlstadens visionära utformning. Den här samhällsgruppen besitter en kreativitet som är önskvärd och efterfrågad i dagens urbana stadsplanering då den gynnar attraktionskraften vilket på lång sikt främjar en ekonomiskt tillväxt för staden. Som Jeff Werner skriver i *Postdemokratiskt kultur* så måste de individer som inte tillåter sig vara ambassadörer och uppger en ”falsk” bild av staden, enligt ett entreprenörsurbanistiskt perspektiv, tystas och osynliggöras (ibid, s. 43). Deborah Helin från Truckstop Alaska säger i Göteborgs-Posten:

[...] frågan är om vi ska vara en del av det här nya, fina som byggs här ute – eller om vi inte ska få finnas kvar. Vi verkar inte vara så välkomna i befintligt skick (Domellöf-Wik, 2019)

En vanligt förekommande strategi inom entreprenörsurbanismen är att utveckla ett område som sätter staden på kartan internationellt:

Vision Älvstaden är riktningen för hur Göteborg ska utvecklas. Älvstaden ska vara öppen för världen (Göteborgs Stad, 2020)

Tecken som kan urskiljas här är *öppenhet*, men här specifikt ”för världen”. Öppenhet får betydelse i relation till Vision Älvstaden och Göteborgs stadsutveckling. Det går att se en strävan efter att attrahera internationella intressenter, vilket uttrycks vara den ideala framtiden för Göteborg. Utifrån ett postdemokratiskt perspektiv så vill staden attrahera turisten där denne lockas till platsen genom kommersialism och estetiskt tilltalande miljö. Staden och dess medborgare ska fungera som ett ”varumärke” för världens ögon (Werner, 2018, s. 43). Serneke, som äger stora delar av marken vid Karlavagnsplatsen, uppnådde i januari en överenskommelse med ett internationellt investeringsbolag vid namn Oaktree Capital Management. Överenskommelsen innebär att Oaktree Capital Management kommer att bli ägare av 80% av Karlatornet (Serneke, 2020).

Överlämningen till den nya storägaren, Oaktree Capital Management, som köper 80% av Karlatornet, kommer att ske inom kort. Det är en ”done deal”, konstaterar Serneke (Kennedy, 2020)

Det finns en problematik i att ett kommunalt, skattefinansierat bolag som Älvstranden Utveckling AB har sålt av stora delar av Karlavagnsplatsen till Serneke (Göteborgs Stad, 2017, s. 11). Ur ett postdemokratiskt perspektiv förlorar då medborgarna sin demokratiska rättighet till att vara med och påverka beslut rörande urban stadsutveckling inom Göteborg. Om beslut som dessa tas över huvudet på medborgarna bevisar det bara än en gång att det råder en politisk konsensuskultur i Göteborg där aktörer förbiser andra intressekonflikter än sina egna – i sann Göteborgsanda (Franzén et al., 2016, ss. 69–70). En anonym kulturarbetare vid Karlavagnsplatsen säger i Kulturkonsekvensanalysen (KKA):

Man skulle kunna behålla sättet att bygga, sättet att tänka, mer dynamiskt. Ibland är idéerna inte förankrade i vad folk vill. Jag försöker att inte vara helt cynisk utan komma med konkreta förslag, till exempel för att göra ett område mer levande (Svennberg och Schütt, 2018, s. 23)

Vidare blir Göteborg en vara för internationell handel och privatisering. Makten över staden flyttas längre bort från Göteborgs medborgare. Oaktree Capital Management har sitt huvudkontor i Los Angeles. Därigenom kan en aktör på andra sidan jorden till viss mån ha veto över hur staden ska styras eller hur den framtida stadsutvecklingen ska ta form.

2.1.3 Postdemokratidiskursen

Detta leder oss vidare till vad vi kan se bidrar till en homogenisering av Karlavagnsplatsen, vilket även Göteborgs Stad nämner kan bli en risk vid den pågående urbana stadsutvecklingen. Med avstamp i entreprenörsurbanistiska strategier får människan vara med i det postindustriella, ekonomiska spelet så länge de följer spelreglerna. Genom att endast en viss grupp rör sig på platsen leder detta till en homogenisering som i sin tur avpolitiserar det offentliga rummet.

I detaljplanen beskrivs två torg som ska finnas i Karlastaden efter stadsutvecklingen, vilket i sig ska vara områdets ”viktigaste mötesplats” med uteserveringar, restauranger och lek (Göteborgs Stad, 2017, s. 30):

Paviljongbyggnaderna på de båda torgen ska vara låga och ha transparenta fasader. Paviljongerna kan inrymma kaféer, restauranger, handel, service, saluhall eller andra publika funktioner som skapar liv och rörelse (Göteborgs Stad, 2017, s. 31)

Ett tecken som är nära förankrad med postdemokratidiskursen och den urbana stadsutvecklingsdiskursen är nodalpunkten *öppna ytor*. Tecken som kan kopplas till den här nodalpunkten inom Göteborgs Stads detaljplan är: *kaféer, restauranger, handel, service, saluhall* och *lek*. Det finns en idé om att ett av torgen, som är beläget mot Lindholmsallén, huvudsakligen är tänkt för icke-kommersiellvistelse, ”en plats där man kan sitta, vila, leka, vänta på bussen eller bara vara” (Göteborgs Stad, 2017, s. 38). Att öppna ytor utvecklas och privatiseras till förmån för konsumtion leder till att dessa offentliga rum regleras av enskilda aktörer istället för den demokratiska medborgaren. Detta är en vanlig företeelse utifrån ett postdemokratiskt perspektiv – att stadsutvecklingsplaner förmedlar en känsla av agorafobi – skräck för öppna platser. Istället uttrycks ett behov att fylla alla tomma ytor i staden med specificerade funktioner. Vilket enligt Werner endast blir ett faktum att de obestämda förhållande som demokratin livnär sig på försvinner (Werner, 2018, s. 47). I dagens stadsrum är det av större vikt att stadsutveckling främjar kommers snarare än demokratiska funktioner (ibid, s. 43).

I relation till idén om att individen ska agera som ambassadör för staden så går det ej hand i hand med potentiella ideologiska konflikter. Genom att omforma platser som tidigare kunnat ha en politisk funktion, bland annat på grund av sin tomhet, så kan stadsutvecklingsaktörer reglera vad som sker i offentliga rum. Detta möjliggör att på kommunal och privat nivå kunna styra platsen så den upplevs heterogen och konfliktfri. Detta kan ske genom avveckling av verksamheter som kan bidra till att friktion uppstår genom bland annat intressekonflikter. Det fria kulturlivet och dess kreativa verksamheter ”städas bort” samtidigt som entreprenörsurbanistiska strategier värnar om att behålla den kreativa klassen på platsen. Detta kan ske genom imaginära strategier som att skapa ett kluster av bland annat laptopvänliga kaféer, kreativa ytor och hipa vintagebutiker. Det här resonemanget kan kopplas till

kulturlivsdiskursen, där myndigheter gärna inkräktar på kulturens demokratiska potential genom en instrumentalisering (Werner, 2018, s. 149). Vidare kommer andra tecken som kan kopplas till nodalpunkterna öppna ytor och tomhet att presenteras.

2.1.4 (O)trygghetsdiskursen

Området upplevs idag som otryggt, särskilt kvällstid. Detta på grund av den missbruksproblematik som omgett vissa verksamheter på platsen, men också på grund av de stora tomma ytor som parkeringsplatsen och grönområdet söder om Hamnbanan utgör (Göteborgs Stad, 2017, s. 20)

De tecken som kan urskiljas i en diskurs kring Karlavagnsplatsen i detaljplanen är *otrygg* och *tom*. De här begreppen används flitigt i detaljplanen över Karlavagnsplatsen och i urbana stadsplaneringsprocesser över lag. Genom att Göteborgs Stad tillskriver Karlavagnsplatsen de egenskaper (tecken) som upplevs som negativa i en otrygghetsdiskurs så fylls dessa tecken med betydelser som blir avgörande på hur människan upplever Karlavagnsplatsen. Despotovic och Thörn skriver att de kan se ett mönster med att stadsutvecklingsaktörer normaliserar vissa negativa värden vid en plats för att sedan presentera en detaljplan som upplevs ”fixa” dessa problem där stadsomvandling känns som det enda möjliga (Despotovic och Thörn, 2016, s. 238). Utifrån denna språkhandling formas en föreställning om platsen som osäker, vilket gör att attityden gentemot stadsutveckling av öppna stadsrum självklar och icke ifrågasatt.

Tecknet tomhet länkas samman med “parkeringsplatsen och grönområdet söder om Hamnbanan” vilket är den plats där Truckstop Alaska var beläget. Genom denna artikulation ges läsaren en känsla av att Karlavagnsplatsen är en ekande och innehållslös plats. Som Göteborgs Stad nämner i detaljplanen så rymts (och rymdes) Karlavagnsplatsen av flitiga kulturutövare och kulturverksamheter redan innan grävmaskinerna börja plöja upp marken för “Nordens största stadsutvecklingsprocess”. Truckstop Alaska har med andra kulturutövare, bland annat konstnärer, författare och möbelsnickare, varit sysselsatta i verkstäder och ateljéer under årtionden (Svennberg och Schütt, 2018, s. 7).

Genom ekvivalenskedjor länkas otrygghet samman med en missbruksproblematik som enligt Göteborgs Stad påstås finnas kring vissa verksamheter på platsen. Vilka verksamheter Göteborgs Stad syftar på presenteras inte ytterligare i dokumentet. Det går att se att Göteborgs

Stad poängterar att dessa problem framförallt uppstår vid kvällstid. Utifrån ett socialkonstruktivistiskt perspektiv framkommer det att den här språkhandlingen konstruerar läsarens bild av Karlavagnsplatsen som otrygg och tom. Det i sin tur gör att trygghet konsekvent förknippas med en Karlavagnsplats fri från missbruk, och även att platsen inte ska inge en känsla av tomhet. Det får sociala konsekvenser då angreppssättet blir att "städa bort" verksamheter som skulle kunna främja ett sådant beteende men även för att rättfärdiga en stadsförändring i stadsdelen. De negativa tecken som förknippas med Karlavagnsplatsen genom detaljplanen möjliggör en stadsförändring utan några vidare invändningar. Detta är ett exempel på hur renhållning kan användas inom en entreprenörsurbanistisk strategi.

2.1.5 Kulturlivsdiskursen

Som ovan nämnt så gjorde polisen ett planerat tillslag den 20 april 2018 av Truckstop Alaska angående alkoholtillstånd för att kontrollera att verksamheten sköts enligt svensk lag. Eftersom Göteborgs Stad uppenbarligen har en viss lägesbild av Karlavagnsplatsen så frågar vi oss, med flera andra, om det verkligen var en tillfällighet att polisen valde att göra en tillsyn precis i samma veva som Karlastadsprojektet påbörjades. Leif Göransson som har varit medlem på Truckstop Alaska sedan start säger:

Det är lite konstigt för polisen har ju varit här och haft kännedom om Trucken sedan dag ett. Det är en tvärvändning från deras sida och det är väl för att det kommer order från andra myndigheter. Det känns som att nu ska de sätta ned foten och så är det tack och hej. Och det är väl det som upprör folk, att det är ett lugnt ställe som inte drabbar någon. De framställer Trucken som något farligt, att det är kriminellt och hemskt men det är ju raka motsatsen (Fritzon, 2018)

En annan medlem, Mathilde Legillon, angående polistillsynen:

[...] man kan undra varför just nu. Är det för att de håller på att bygga bredvid, att de vill få ut oss så snabbt som möjligt eftersom de ska bli ett fint kvarter och det här är inte finkultur? (Fritzon, 2018)

Det går att läsa i media att Truckstop Alaska inte följt de regler som finns kring försäljning av alkohol i sina lokaler. De tecken som kan urskiljas i koppling till nodalpunkten *lagstiftning* är en viktig del i kulturlivsdiskursen. Eftersom Truckstop Alaska ansett sig vara en förening för medlemmar där uppvisning av medlemskap är ett måste vid entré, så har de klassat sig själva

som ett slutet sällskap. Det är framförallt därför de har ansett sig kunna servera alkohol i sina lokaler under evenemang. Polis och myndigheter har sedan Truckstop Alaskas födelse haft en vetskap om hur de bedriver sin verksamhet. Som Adam Cwejman förmedlar genom Göteborgs-Posten så har en ”tyst” överenskommelse funnits mellan parterna (Cwejman, 2018). Vidare uppmanar Cwejman till ytterligare diskussion kring verksamhetsanpassade regler:

Det är uppenbart att regler som har lett till att verksamheter som Vinklubben i Haga eller Truckstop Alaska tvingas lägga ned bör ändras. Ett litet mått av frihet och handlingsutrymme behövs för att en stad verkligen ska ha ett ordentligt kulturliv (Holmgren, 2018)

Även personer inom Göteborgs kulturliv bidrar till diskussionen. I ett mejl till Göteborgs-Posten skriver Kim Abelsson, arrangör på Pustervik:

Istället för att för att förhindra subkulturell verksamhet som musikföreningen Truckstop Alaska så borde det vara våra politikernas och myndigheters skyldighet att försöka hjälpa till att få sådan här verksamhet fungera och kunna verka (Lindqvist, 2018)

Jonis Vestling, volontär, och tidigare styrelseledamot, på Truckstop Alaska säger:

Då fanns det många fler ställen som vårt: punkkollektivet Spatt i Gamlestan till exempel eller lönnkrogen King George i Sandarna, för blues och jazz. Billigt och tillåtande. Göteborg var på väg att bli en kulturmetropol à la Berlin för 12–13 år sedan. Men nu har kommunen sjabblat bort det (Domellöf-Wik, 2019)

Grith Fjeldmose är politiskt aktiv i Vänsterpartiet och tidigare förste vice ordförande i Kulturnämnden i Göteborg. Sedan 2019 är Fjeldmose kommunalråd i Göteborg och säger, efter ett rådslag på Truckstop Alaska:

Jag hade önskat att medborgarförslaget om förenklat alkoholtillstånd hade tilldelats oss i Kulturnämnden, och inte social resursförvaltning. För mig framstår Truckstop Alaska som en kulturförening [...] (Domellöf-Wik, 2019)

Utifrån citaten som finns på Göteborgs-Postens hemsida så är de indirekt med och skapar betydelse genom tecken i diskursen om urban stadsutveckling. Tecken som *frihet* och *handlingsutrymme* artikuleras i relation till varandra i kulturlivsdiskursen.

Det går även att se att det finns två mästersignifikanter som man samtalar kring i relation till kulturlivsdiskursen. Den ena mästersignifikanten är *kulturverksamheter* som till exempel Truckstop Alaska, Vinklubben i Haga och lönnkrogen King George i Sandarna (Domellöf-Wik, 2019). Den andra mästersignifikanten är *Göteborgs Stad* vilket innefattar kommunen och myndigheter. Tecken och mästersignifikanter som får betydelse i relation till varandra i förhållande till nodalpunkten kulturliv är: *billigt, tillåtande, frihet, handlingsutrymme och förenklade regler*. Christoffer Nilsson, kommunpolis i Lundby, kommenterar myndigheters tillslag mot Truckstop Alaska:

Det finns en problematik som växer. Det handlar ofta om olaglig alkoholförsäljning men det tillkommer ju andra saker som brott mot tobakslagen, bullerproblematik, bristande redovisning av kassor och avsaknad av personalliggare, berättar Christoffer Nilsson som därför menar att samarbetet mellan olika myndigheter är en väg framåt för att agera mot klubbarna (Lindqvist, 2018)

Tecken som är framträdande inom Göteborgs Stads urbana utvecklingsdiskurs, i relation till Truckstop Alaska, är: *lagbrott, bullerproblematik, bristande redovisning av kassor och avsaknad av personalliggare*. Tecknet som finns med i den urbana stadsutvecklingsdiskursen kring Truckstop Alaska på kommunal nivå blir härefter tecknet *kriminell* då de, enligt myndigheter, bryter mot flera lagar. Genom att det existerar en vedertagen bild av fria kulturverksamheter, i det här fallet Truckstop Alaska, av aktörer som Göteborgs Stad, så kan det försvåra en diskussion kring det fria kulturlivet, och hur det ska bevaras. Genom att myndigheter bibehåller en viss attityd gentemot en viss plats, och att de är betydande aktörer i sammanhanget, så konstrueras en diskurs som fylls med tecken, vilken kan verka sann.

Jämförelsevis med redan etablerade kulturverksamheter i innerstaden så kanske ett annat förhållningssätt till statliga regler är nödvändigt för att kunna överleva som fri kulturverksamhet. Truckstop Alaska besitter inte ett stort ekonomiskt kapital som till exempel Park Lane eller Yaki-Da vid Avenyn, utan drivs ideellt av medlemmar till ett självkostnadspris. Detta resulterar i att fria kulturverksamheter allt som oftast rör sig med knappa resurser. Ett regelbrott blir då det enda sättet att överleva i en terräng där förutsättningarna till att driva nischade kulturverksamhet är knapp (Cwejman, 2018). En allt mer restriktiv attityd gentemot den fria kulturen blir ett bevis på vilka aktörer som har rätt att verka i staden. Adam Cwejman skriver i Göteborgs-Postens artikel *Fri kultur förutsätter fria tyglar*:

Nej, systemet med slutna sällskap används inte som det var tänkt. Det är inte enligt reglerna. Men det är ett regelbrott utan något som helst offer. Truckstop Alaska har varit en källa till glädje för många göteborgare. De har visat att även en mindre stad kan ha ett vitalt och brett kulturliv som kan appellera till olika sorters människor (Cwejman, 2018)

2.1.6 Kulturmiljödiskursen

Resonemanget kring attityden som ovan redogjorts för, kan kopplas samman med logiken vilken ofta förekommer som strategi inom entreprenörsurbanismen, när det kommer till konstnärlig frihet i det offentliga rummet. I boken *Stad till salu* skriver Franzén med flera att klotter och graffiti i det offentliga rummet oftast ses som ett problem, då det antas signalera förfall och kriminalitet. Graffitin kan inom entreprenörsurbanismen ses som en metafor för en splittrad stad både ekonomiskt, politiskt och socialt. Renhållning blir en strategi som används inom entreprenörsurbanismen med intentionen att ”sudda ut” denna metafor. Det kan te sig genom urban stadsutveckling där alla spår av splittringen osynliggörs. Det blir då en renhållningspolitik där vissa historier i det offentliga rummet bevaras medan andra raderas (Franzén et al., 2016, s. 287). Truckstop Alaska skulle i den här undersökningen kunna vara ett exempel på en plats som uttrycker den här ”splittringen” på grund av dess estetiska värden:

När det kommer till offentlig utsmyckning utgör gården till Truckstop Alaska ett ypperligt exempel på en form av estetiska värden som bara kan genereras i anslutning till självorganisering. Gården fungerar som en kreativ ficka, nästan som en hemlig, karnevalisk trädgård mitt inne i det industriella hjärtat. Estetiken har låtit sig inspireras av så olika uttryck som cirkus, dödsmetall och farmors gamla sommarstugeberså. Tyvärr har den här typen av estetiska värden låg status varför den ofta får flytta på sig, förstörs eller motarbetas (Svennberg och Schütt, 2018, s. 17)

Ovanstående citat är taget ur Göteborgs Stads kulturförvaltnings pilotrapport Kulturkonsekvensanalys (KKA). I och med denna pilotrapport blir det tydligt att det, inom Göteborgs Stad, finns en annan diskurs inom den urbana stadsutvecklingsdiskursen. Det här dokumentet har en annan attityd gentemot (den fria) kulturens plats i en urban stadsutvecklingsprocess. Tecken som kan urskiljas i den här diskursen är: *estetiska värden*, *offentlig utsmyckning*, *självorganisering* och *låg status*. Den här diskursen blir en part i en

diskursiv kamp vilken kan urskiljas i kulturmiljödiskursen i Göteborgs Stads detaljplan och utifrån Sernekes vision för Karlavagnsplatsen. Göteborgs-Posten har vid flertalet tillfällen besökt Truckstop Alaska och beskriver platsen på följande sätt:

Ute börjar mörkret falla över det egensnickrade skjulet och det uppochnedvända korset som är det första man ser när man kliver ut på bakgården (Fritzson, 2018)

I den lilla trädgården på baksidan av Truckstop Alaska prunkar grönskan, och en fågel har byggt bo i ett tjurhuvudskelett (Domellöf-Wik, 2019)

I Truckstop Alaskas urbana stadsutvecklingsdiskurs så fylls konstnärlig frihet (till exempel graffiti) med mening genom att det länkas samman med kreativt skapande. Genom sättet Göteborgs-Posten målar upp och har fotograferat Truckstop Alaska och dess omgivning så skapas en föreställning om platsen för läsaren. När det sedan uttrycks i detaljplanen att Karlavagnsplatsen är otryggt och innehar en missbruksproblematik så uppstår en antagonism. Där negativt betingade tecken ingår i Göteborgs Stads detaljplan medan mer positivt betingade tecken finns i Göteborgs-Posten, i relation till kulturmiljödiskursen. I Kulturkonsekvensanalysen (KKA) så betonas vikten av estetiska värden kopplat till Lindholmens historia:

Det är en miljö som lätt kan förlora sina estetiska kvaliteter när de industriella verksamheterna flyttar, när för mycket ”snyggas till”, eller när man adderar mjukare estetiska värden för att göra det mer ”mänskligt” (Svennberg och Schütt, 2018, s. 14)

I kontrast till Kulturkonsekvensanalysen (KKA), som är beställd av Göteborgs Stad genom kulturförvaltningen, finns en vision i detaljplanen om att:

Samtliga gaturum ska ha en sammanhållen gestaltning vad gäller struktur och material. Rummen ska gestaltningsmässigt uppfattas som sammanhållna, från fasad till fasad, oavsett ägoförhållanden eller förvaltningsansvar (Göteborgs Stad, 2017, s. 29)

Det blir tydligt i Göteborgs Stads detaljplan att man ska eftersträva en homogen estetik i stadsrummet. Det vi även kan tyda är att den ska vara reglerad oavsett vilken aktör som äger fastigheten. Genom att exploatören jämnar allt till marken och ”städas upp” Karlavagnsplatsen på både lokaler, estetiska uttryck och indirekt de människor som verkar där, blir detta ett bevis på vad den ”goda” staden är och står för i en ”ny” identitet. Denna renhållning kan utifrån ett

diskursteoretiskt perspektiv ses som en hegemonisk intervention. Där värden som konstnärlig frihet som till exempel graffiti inte ses som något att värna om utan fylls med negativa betingelser. Svennberg och Schütt betonar i Kulturkonsekvensanalysen (KKA) att myndigheter bör:

Fundera över hur det fula eller ruffa kan få vara kvar på delar av Lindholmen för att möjliggöra för olika typer av verksamheter. Låt självorganiserade konstnärliga uttryck tillåtas (Svennberg och Schütt, 2018, s. 19)

Tecken som *ful* och *ruff* kopplas ihop med tecken som *självorganisering* och *konstnärliga uttryck* i kulturmiljödiskursen. Det i sig uttrycks möjliggöra för olika typer av verksamheter. Det finns ett renhållningstänk som kan kopplas till Göteborgs Stads kulturmiljödiskurs:

För att området ska kunna integreras i en större helhet är det viktigt att kvarteren öppnar sig mot omgivningen med inbjudande entrépunkter och att man undviker upplevelsen av ”baksidor” (Göteborgs Stad, 2017, s. 37)

I Göteborgs Stads detaljplan kan vi urskilja tecknet *baksida* i relation till kulturmiljödiskursen. Vilket i den här diskursen länkas samman med negativa betingelser. Baksida ställs i kontrast till öppenhet då det inte anses vara inbjudande. Vad Göteborgs Stad menar med ”baksidor” definieras inte i detaljplanen.

De knuttecken som kan kopplas samman med nodalpunkten kulturmiljö i Kulturkonsekvensanalysen (KKA) är positivt laddade betingelser. Tecknet ”baksida” får betydelse i relation till tecken som: *kvalité* och *tillgång*. Här konstruerats en föreställning om att dessa ”opolerade baksidor” är något som urban stadsplanering bör värdesätta i framtiden. I motsats till detaljplanen så tycker Svennberg och Schütt att Lindholmens ”baksidor” snarare är en tillgång för urban stadsutveckling.

Här finns stora stadsbildsmässiga och rumsliga kvaliteter vilka bör ses som en stor tillgång i en framtida stadsutveckling. Området har ännu många "opolerade baksidor" med industrihistoriska spår såsom kajskoningar, pollare, räls och spår av äldre gatstensbeläggning (Svennberg och Schütt, 2018, s. 2)

I Kulturkonsekvensanalysen (KKA) är resurser, värden och förutsättningar som är betydelsefulla för kulturutövare: äldre industrilokaler, natur och historia (ibid, s. 22). En anonym kulturarbetare, verksam på Lindholmen, säger:

Kontinuitet är viktig för mig. Vetskapen att jag är en liten del i ett större skede. Att det här är gammal jordbruksmark som jag får vara på, älvens närhet och att solen går upp varje dag och belyser Ramberget.” ”Och vi har denna fantastiska varvshistoria här i Göteborg. Och berättelser! Allt det här som blandat folk i Göteborg, som präglat staden och hur man har byggt (ibid, s. 23)

Despotovic och Thörn skriver i *Den urbana fronten* att det var en stor del av kulturlivet i Nya Kvillebäcken som ”skrevs ut ur historien” i takt med stadsutvecklingen (Despotovic och Thörn, 2016, s. 240). Detta är ett mönster som återupprepas i stadsplaneringen av Karlavagnsplatsen, genom att granska hur aktörerna artikulerar sig. Dock så har Truckstop Alaska, och flera andra kulturverksamheter, en plats i historien vid Karlavagnsplatsen. Det problematiska anser vi är att de inte har en plats i framtiden. Ytterligare en anonym kulturutövare säger i Kulturkonsekvensanalysen (KKA):

Jag hade önskat en större varsamhet i planeringen av hela området, där även stadens historia får plats (Svennberg och Schütt, 2018, s. 23)

Det finns andra kulturella värden inom stadsdelen Lindholmen som är med i kulturmiljödiskursen inom Göteborgs Stads kulturförvaltning. En nodalpunkt inom kulturmiljödiskursen är *Karlatornet*. I Kulturkonsekvensanalysen (KKA) finns det en diskussion om Karlatornets sociala påverkan på omgivningen och stadsbilden. Göteborgs Stad och Serneke säger att:

Den högsta byggnaden, Karlatornet, kan bli upp till 260 meter hög vilket innebär att den kan bli nordens högsta byggnad. Den kommer att synas från många olika platser i staden och blir ett nytt landmärke (Göteborgs Stad, 2017, s. 7)

[...] skyskrapans tydliga identitet ger karaktär och vitalitet till Lindholmen och blir Göteborgs nya landmärke och stolthet (Serneke, 2020)

Tecknet som kopplas till nodalpunkten Karlatornet är *nytt landmärke*. Andra tecken som vi kan finna i relation till denna nodalpunkt, utifrån Serneke, är: *skybar, mötesplats, utsikt*,

högsta klass, attraktion, speciellt, modern och hållbar. Visionen om Karlatornet som Göteborgs ”nya landmärke” kan symbolisera framtiden för Göteborgs stadsutveckling. Utifrån det som tidigare diskuterats i analysen så blir det tydligt att Karlatornet går hand i hand med Göteborgs ”nya” identitet som växer fram på Karlavagnsplatsen. De landmärken som tidigare symboliserat Norra Älvstranden, Hisingen och Lindholmen såsom Ramberget och lyftkranarna längsmed Göta Älv, kan på sikt ersättas av Karlatornet. Göteborgs Stad ställer sig till viss del kritiska till denna stadsomvandling: ”Om tornet finns kvar i minnet försämras förvisso upplevelsen av den historiska berättelsen även i andra delar av området” (Göteborgs Stad, 2017, s. 90). I sann postfordistisk anda har idealen för stadsutveckling fortsatt formas i den ekonomiska tillväxtens förtjänst. Staden är idag en plattform där redan offentliga rum kläs i en kommersiell utstyrelse som ska locka konsumenten snarare än medborgaren. Leif Göransson, stammis på Truckstop Alaska:

Det är den biten också, att det ska byggas en ny stadskärna och att man ska bygga Skandinavens högsta hus precis här. Det känns jobbigt att någonting sånt här (Truckstop Alaska) bara ska städas bort. Vi måste få igång någon slags debatt, för det är så många som är överens om att sådana här typer av ställen är så mycket själ och hjärta i Göteborg. De som är lite under radarn och som är mysiga och trivsamma. För det handlar inte bara om Trucken. De här attitydförändringarna som skett de senaste åren är oroväckande (Fritzon, 2018, författarnas parentes)

3. SLUTSATS

Genom en diskursanalys och med ett socialkonstruktivistiskt perspektiv har vi kunnat undersöka vald empiri och finna svar på undersökningens syfte och frågeställningar. Genom dekonstruktion av diskurser har det gått att urskilja att Lindholmens ”nya” identitet uttrycks genom Göteborgs Stads och Sernekes vision om Karlavagnsplatsen. Planeringen av de ”nya” offentliga rummen vid Karlavagnsplatsen gör så att befintliga, och tidigare verksamma, kulturverksamheter har tvingats flytta från platsen. Ett tydligt exempel på det är Truckstop Alaska, som ger uttryck för en annan vision om Karlavagnsplatsen. En social konsekvens av entreprenörsurbanistiska strategier blir att Karlavagnsplatsen uppfattas som exkluderande. Detta på grund av att befintliga kulturverksamheter, som Truckstop Alaska, inte erbjuds ersättningslokaler. Stadsutvecklingen vid Karlavagnsplatsen omöjliggör förhållanden som är grundläggande för ett fortsatt fritt kulturliv till följd av höjd marknadshyra, rivningen av tillgängliga lokaler och begränsandet av öppna ytor. Det blir ett kvitto på vilka Göteborgs Stad och Serneke vill attrahera till platsen i framtiden. De är medborgare som har råd att investera i en livsstil som ger uttryck av att Göteborg är en ekonomisk, social och kulturell stad. Därigenom även en globalt, konkurrenskraftig stad som kan sätta Göteborg på kartan internationellt.

Utifrån diskurserna och genom att analysera Göteborgs-Posten, har vi kunnat se att Karlavagnsplatsen i nuvarande skick beskrivs som genuin, heterogen, trygg och kreativ. Medan vi utifrån den urbana stadsutvecklingsdiskursen i Göteborgs Stads detaljplan har kunnat bedöma att platsen tillskrivs egenskaper som tom och otrygg. Utifrån begreppet *sensescape* ställer vi oss frågan *vem* som, i detaljplanen, får känna in och tycka till om de offentliga rummen i stadsutvecklingsprocesser. Vilka är *de* som får definiera en plats genom sinnesintryck? Känslan av otrygghet målas upp som en generell känsla som delas av gemene man medan det i själva fallet omöjligt kan representera hela stadsdelen, vilket blir tydligt i relation till den urbana stadsutvecklingsdiskursen i Göteborgs-Posten. Här framkommer olika förställningar om hur Karlavagnsplatsen konstrueras genom diskursiva språkhandlingar. Genom personliga uttalanden i Göteborgs-Posten blir det påtagligt att Truckstop Alaska känner att de inte passar in i Karlavagnsplatsens ”nya” identitet då de bland annat är en ideell organisation som inte främjar den kommersiella vinningen som detaljplanen eftersträvar. De förhållanden som främjar den fria kulturen finns inte med i det entreprenörsurbanistiska tankesättet som är

närvarande i detaljplanen över Karlavagnsplatsen. Här ges istället endast plats för kommers vars fruktsamhet ska frambringa en ekonomisk vinst för involverade aktörer. Genom analysen kan vi se att en viktig faktor för att bevara det fria kulturlivet är att öppna upp för en dialog kring verksamhetsanpassade lagar och regler. Eftersom dessa regleringar i nuläget kväver de villkor som möjliggör fortsatt verksamhet för Truckstop Alaska och andra kulturverksamheter vid Karlavagnsplatsen.

Genom att Karlatornet skildras som Göteborgs nya landmärke i Sernekes vision blir det en symbol för hur staden, med hjälp av entreprenörsurbanistiska strategier, ska marknadsföra sig globalt. Utifrån ett postdemokratiskt perspektiv så finns det en diskursiv föreställning i aktörernas språkhandlingar om att stadens medborgare används som ett verktyg i stadens varumärkesbygge. Som vi kan se blir detta möjligt genom strategier som innefattar imaginering och renhållning. Ett exempel på detta blir diskussionen kring estetiska värden i relation till Karlavagnsplatsen.

De estetiska värdena som tillskrivs Truckstop Alaska är i Göteborgs Stads urbana stadsutvecklingsdiskurs inte önskvärda på Karlavagnsplatsen på grund av de är betingade med låg status, kriminalitet och fulkultur. I Göteborgs Stads urbana stadsutvecklingsdiskurs uttrycks en vision om att Karlavagnsplatsen ska vara gestaltningsmässigt sammanhållen genom att fasaderna ska ha ett enhetligt utseende. Det i sin tur begränsar konstnärlig frihet och känslan av en kreativ och inkluderande atmosfär. Karlavagnsplatsens ”nya” identitet står i skarp kontrast till Lindholmens ursprungliga karaktär. De landmärken och historiska betydelser som en gång förknippades med varvsindustrin hamnar i skuggan av Göteborgs första skyskrapa, Karlatornet. De drömmar som en gång alstrades vid Karlavagnsplatsen har i takt med den urbana stadsutvecklingen söndermulats till ett stoft som lägger sig som ett hölje över fundamentet till Karlastaden. Truckstop Alaska är en av alla kulturverksamheter som har gått i graven för att ge plats åt vision *Älvstaden*. Göteborgs Stad påstår att Karlavagnsplatsens ”nya” identitet ska vara ”öppen för världen” (Göteborgs Stad, 2017, s. 11). Vi frågar oss - öppen för vem?

3.1 VIDARE FORSKNING

Som tidigare nämnts så är Kulturkonsekvensanalysen (KKA) ett prov på hur framtida kartläggning av ett områdes kulturvärde ska kunna utvärderas. Kulturkonsekvensanalysen

(KKA) är ett initiativ som sätter fingret på undersökningens kunskapsmål. Om Kulturkonsekvensanalysen (KKA) hade varit ett fullt utvecklat och beprövat analysverktyg anser vi att den hade varit intressant att tillämpa i undersökningen av urbana stadsutvecklingsprocesser. I denna studie har vi använt Kulturkonsekvensanalysen (KKA) som underlag för material men förmodar att användandet av den som metod hade gett ett annat resultat.

När Karlavagnsplatsen är en etablerad stadsdel kan det bli intressant att undersöka vilka sociala funktioner platsen har fått, jämförelsevis med vad som har framkommit i vår undersökning. Som en förlängning på vår undersökning hade en observation av Karlavagnsplatsen kunna tillämpas som metod, för att sedan filtreras genom ett socioekonomiskt och sociokulturellt teoretiskt perspektiv.

Genom analysen av media uppmärksammade vi att Göteborgs-Posten hade en mer accepterande attityd gentemot Truckstop Alaska, och det fria kulturlivet generellt, än vad vi var förberedda på. Eftersom Göteborgs-Posten har ett förflutet som politiskt konservativ (NE, "Göteborgs-Posten", 2020) är det intresseväckande att de ger den fria kulturen ett så pass stort utrymme i media. Detta anser vi hade varit intressant att undersöka ytterligare om mer tid hade funnits att tillgå.

4. KÄLLOR, MATERIAL OCH LITTERATURLISTA

4.1 OTRYCKTA KÄLLOR

4.1.1 Webbssidor och e-böcker

Degen, M.M., (2008). *Sensing cities: regenerating public life in Barcelona and Manchester*, Routledge studies in human geography. Routledge, London; New York. E-bok. URL: <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.ub.gu.se/lib/gu/reader.action?docID=345084> (Hämtad 20-02-05)

Gerber, S., Payne, J.G., Lundgren, A.S., Lindqvist, M & Martinsson, L (2012) *Kulturella perspektiv: diskursetnologi*. Svensk etnologisk tidskrift 2012, 88. URL: <https://www.umu.se/globalassets/organisation/fakulteter/humfak/institutionen-for-kultur--och-medievetenskaper/forskning/kp/kp-3-4-2012---for-webben.pdf> (Hämtad 20-02-15)

Göteborgs Stad (2020) *Lindholmen - Bostäder och verksamheter vid Karlavagnsplatsen* URL: <https://goteborg.se/wps/portal?uri=gbglnk%3agbg.page.bb7386fd-1152-47cb-9da4-d06bd7780a77&projektid=BN0735/13> (Hämtad 20-03-03)

Göteborgs Stad (2020) *Älvstaden – Stadsutveckling Göteborg* URL: <https://stadsutveckling.goteborg.se/alvstaden/> (Hämtad 20-03-03)

Göteborgs-Posten, (2020). *Om Göteborgs-Posten*. URL: <https://info.gp.se/> (Hämtad 20-03-03)

Hållbar Stad (2017) *Den attraktiva stadskärnan är inte till för alla*, n.d. URL: <https://www.hallbarstad.se/pa-vag-mot-ett-socialt-hallbart-goteborg/den-attraktiva-stadskarnan-ar-inte-till-for-alla/> (Hämtad 20-01-31)

Kantar Sifo (2018) *Räckviddsrapport ORVESTO Konsument 2018:1*, jan-april 2018 Digitalräckvidder i tusental, ORVESTO Internet jan-april 2018 URL: https://www.kantarsifo.se/sites/default/files/reports/documents/rackviddsrapport_orvesto_konsument_2018_1_0.pdf (Hämtad 20-02-24)

Karlsson, A.M., (2019) *Kulturarvspolitik*. Nordisk kulturpolitisk tidskrift 22, 134–153. URL: <https://www-idunn-no.ezproxy.ub.gu.se/nkt/2019/01/kulturarvspolitik> (Hämtad 20-02-27)

Nationalencyklopedin (2020) *Göteborgs-Posten – Uppslagsverk – NE.se*. URL: <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/g%C3%B6teborgs-posten> (Hämtad 20-03-09).

Nationalencyklopedin (2020) *Liseberg - Uppslagsverk - NE.se*. URL: <https://www-ne-se.ezproxy.ub.gu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/liseberg> (Hämtad 20-03-05)

Nationalencyklopedin (2020) *Pablo Neruda - Uppslagsverk - NE.se*. URL: <https://www-ne-se.ezproxy.ub.gu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/pablo-neruda> (Hämtad 20-03-03)

Ringnér, A., (2010). *Termer inom diskursteori* – Anders Ringnér. URL: <https://www.andersringner.se/2010/05/termer-inom-diskursteori/> (Hämtad 20-03-03)

Serneke (2020) URL: <https://www.serneke.se/> (Hämtad 20-03-24)

Serneke (2020) *Överenskommelse om försäljning av majoritetsandel av Karlatornet*. URL: <http://www.serneke.se/media/borsmeddelanden/serneke-har-natt-overenskommelse-om-forsaljning-av-majoritetsandel-av-karlatornet-till-oaktree/> (Hämtad 20-03-05)

Serneke (2020) *Karlatornet - Göteborgs första skyskrapa* | Serneke Bostad. Karlatornet - Göteborg. Första Skyskrapa. URL: <http://www.sernekebostad.se/hitta-bostad/vara-omraden/karlastaden-goteborg/karlatornet/> (Hämtad 20-03-05)

Sveriges Riksdag (1975/76) *Om förstatligande av Götaverken och Kokums Mekaniska Verkstad, m.m. Motion- Riksdagen*. URL: https://www.riksdagen.se/sv/webb-tv/video/motion/om-forstatligande-av-gotaverken-och-kockums-mekaniska-verkstad-m-m_FZ02189 (Hämtad 20-02-11)

Truckstop Alaska (2020) *Om oss*. URL: <http://www.truckstopalaska.se/om-oss/> (Hämtad 20-03-03)

Tunström, M., (2009). *På spaning efter den goda staden: om konstruktioner av ideal och problem i svensk stadsbyggnadsdiskussion*. Örebro University, Örebro. URL: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:588966/FULLTEXT01.pdf> (Hämtad 20-02-04)

Varvshistoriska föreningen (2020) *Varven*. URL: <http://varvshistoriska.se/varven/index.html> (Hämtad 20-02-11)

Vetenskapsrådet, (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Vetenskapsrådet, Stockholm. URL: https://www.gu.se/digitalAssets/1268/1268494_forskningsetiska_principer_2002.pdf (Hämtad 20-03-08)

Älvstranden Utveckling AB (2020) *Älvstranden-koncernen*. URL: <http://alvstranden.com/om-oss/organisation/> (Hämtad 20-03-03)

4.1.2 Artiklar

Andersson, J (2018). *Truckstop Alaska ger inte upp*, gp.se. URL: <http://www.gp.se/1.6487156> (Hämtad 20-01-23)

Cwejman, A (2018). *Cwejman: Fri kultur förutsätter fria tyglar*, gp.se. URL: <http://www.gp.se/1.5802190> (Hämtad 20-02-02)

Domellöf-Wik, M (2019). *Truckstop Alaska brinner för fri kultur*, gp.se. URL: <https://www.gp.se/kultur/kultur/truckstop-alaska-brinner-f%C3%B6r-fri-kultur-1.15167477> (Hämtad 20-01-23)

Egefur, C (2020). *Truckstop Alaska – från vaggan till graven*, ETC. URL: <https://feature.etc.se/kultur/truckstop-alaska> (Hämtad 20-03-02)

Fritzson, C (2018) *Truckstop Alaska kämpar vidare efter motgångarna*, gp.se. URL: <http://www.gp.se/1.5987750> (Hämtad 20-01-23)

Helander, V (2018) *Oviss framtid för anrik undergroundförening*, svt.se. URL: <http://svt.se/nyheter/lokalt/vast/oviss-framtid-for-anrik-undergroundklubb> (Hämtad 20-03-03)

Holmgren, T (2018) ”*Stela kulturdödar-Sverige!*”, gp.se. URL: <http://www.gp.se/1.5801863> (Hämtad 20-01-23)

Kennedy, I, Johansson, M (2020) *Serneke: Allt runt Karlatornet kan öka upp till 50 procent i värde*, gp.se. URL: <http://www.gp.se/1.23547363> (Hämtad 20-02-21)

Lindqvist, J (2018) *Truckstop Alaska utreds för brott mot alkohollagen*, gp.se. URL: <http://www.gp.se/1.5773107> (Hämtad 20-01-23)

4.1.3 Dokument

Göteborgs Stad, (2017). *Detaljplan för Bostäder och verksamheter vid Karlavagnsplatsen inom stadsdelen Lindholmen i Göteborg*, goteborg.se. URL: [http://www4.goteborg.se/prod/Intraservice/Namndhandlingar/SamrumPortal.nsf/93ec9160f537fa30c12572aa004b6c1a/c292044b4b63e364c1258107003bf96a/\\$FILE/103%20Bilaga%201.pdf](http://www4.goteborg.se/prod/Intraservice/Namndhandlingar/SamrumPortal.nsf/93ec9160f537fa30c12572aa004b6c1a/c292044b4b63e364c1258107003bf96a/$FILE/103%20Bilaga%201.pdf) (Hämtad 20-02-10)

Svennberg, M & Schütt, S (2018). *Rapport pilot Kulturkonsekvensanalys (KKA) på Lindholmen*, goteborg.se. URL: <https://goteborg.se/wps/wcm/connect/3e94a5a2-7390-4891-9c40181031957257/Rapport+pilot+Kulturkonsekvensanalys+p%C3%A5+Lindholmen.pdf?MOD=AJPERES> (Hämtad 20-03-02)

4.2 TRYCKTA KÄLLOR

Ahrne, Göran & Svensson, Peter (2015). *Handbok i kvalitativa metoder*. 2., [utök. och aktualiserade] uppl. Stockholm: Liber

Andersson, Bertil, Fritz, Martin & Olsson, Kent (1996). *Göteborgs historia: näringsliv och samhällsutveckling. 3 Från industristad till tjänstestad 1920–1995*. Stockholm: Nerenius & Santérus.

Berger, Peter L. & Luckmann, Thomas (1990). *The social construction of reality: a treatise in the sociology of knowledge*. New York: Anchor Books.

Borelius, Ulf & Sahlin, Ingrid (2010). *I trygghetens namn*. Göteborg: Daidalos

Burr, Vivien., (2015) *Social Constructionism*. Third edition. London: Routledge.

- Börjesson, Mats (2003). *Diskurser och konstruktioner: en sorts metodbok*. Lund: Studentlitteratur
- Börjesson, Mats & Palmblad, Eva., (2007). *Diskursanalys i praktiken*. Malmö: Liber.
- Despotović, Katarina & Thörn, Catharina (2016). *Den urbana fronten: en dokumentation av makten över staden. 2: a upplagan* Stockholm: Arkitektur
- Engdahl, Oskar & Larsson, Bengt (2011). *Sociologiska perspektiv: grundläggande begrepp och teorier. 2., [uppdaterade] uppl.* Lund: Studentlitteratur
- Florida, Richard L. (2006). *Den kreativa klassens framväxt*. Stockholm: Daidalos
- Franzén, Mats, Hertting, Nils & Thörn, Catharina (2016). *Stad till salu: entreprenörsurbanismen och det offentliga rummets värde*. Göteborg: Daidalos
- Holgersson, Helena & Thörn, Catharina (red.) (2014). *Gentrifiering. 1. uppl.* Lund: Studentlitteratur
- Neruda, Pablo (1974). *Confieso que he vivido: memorias*. Buenos Aires:
- Wenneberg, Søren Barlebo (2010). *Socialkonstruktivism: positioner, problem och perspektiv. 2. uppl.* Malmö: Liber
- Werner, Jeff (2018). *Postdemokratisk kultur*. [Möklinta]: Gidlunds förlag
- Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur